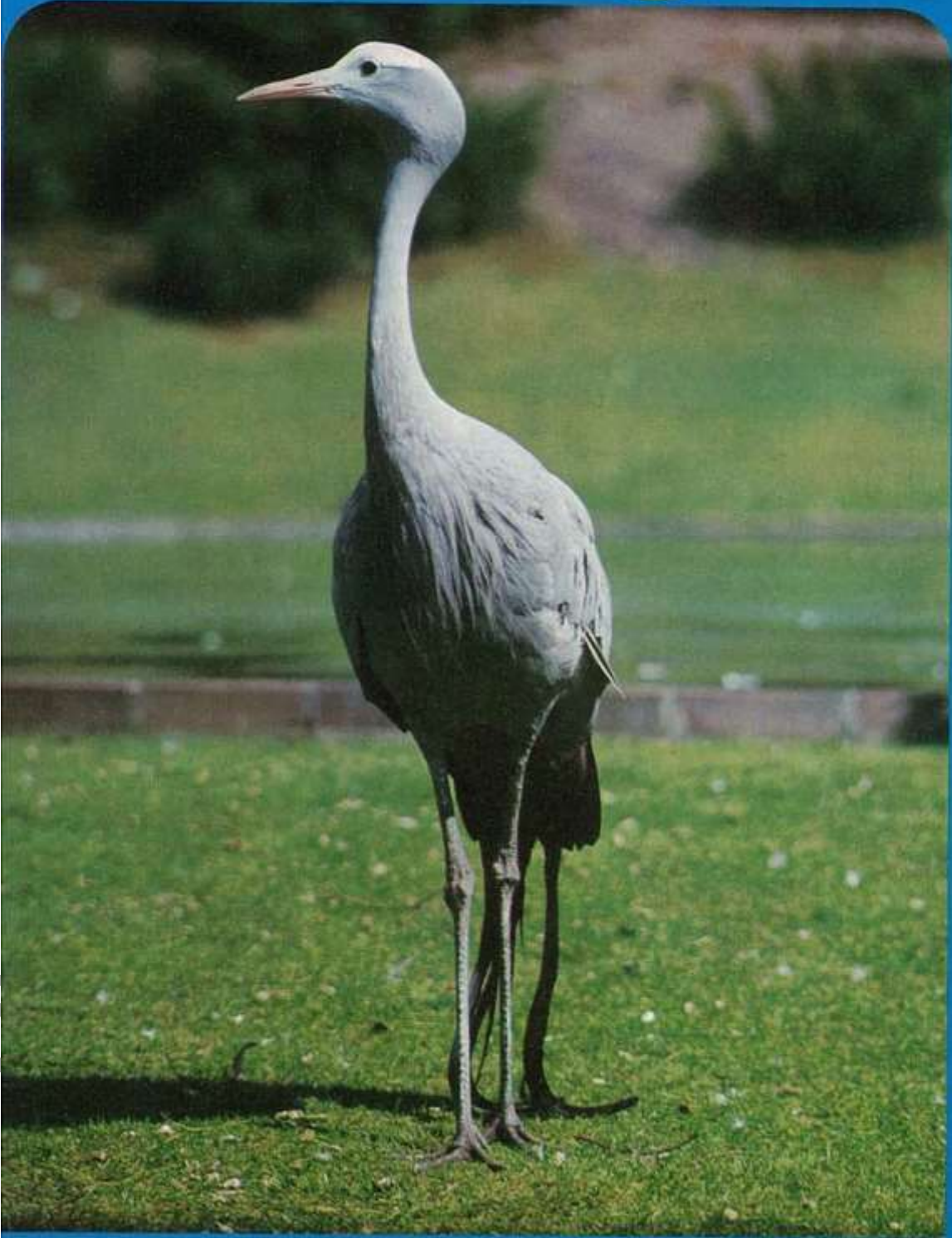

40e jaargang no. 9, september 1979

Onze Vogels

maandblad van de nederlandse bond van vogelliefhebbers

Vogel

copy

DAGELIJKS BESTUUR N.B.v.V.

Voorzitter: A. van Liempd, Rubensstraat 17, 4812 AK Breda, telefoon (076) 13 61 37.
Secretaris: H. de Geus, Amersfoortsestraat 71, 3772 CH Barneveld, telefoon (03420) 61 60.
Penningmeester: J. van Splunter, Vijverberg Zuid 44, 4621 AT Bergen op Zoom.
2e Voorzitter: W.J. Mulder, Verwerstraat 39, 7415 RZ Deventer, telefoon (05700) 2 36 48.
Commissaris: D.J. van der Molen, Esschingstraat 80, 7721 XD Dalfsen, telefoon (05293) 12 57.

DISTRICTSVOORZITTERS

District Groningen: R.P. Smith, Zuiderveen 36a, 9673 EL Winschoten, telefoon (05970) 1 35 83.
District Friesland: J. Forsten, Zuiderkade 8, 8801 MJ Franeker, telefoon (05170) 29 68.
District Drenthe: J.H. Heijnen, W. Grolstraat 126, 7885 EL Barger Oosterveld, telefoon (05910) 2 54 20.
District Overijssel: A.M. van Rijn, Pr. Margrietstraat 41, 7481 GG Haaksbergen, telefoon (05427) 30 06.
District Gelderland: D.J. Prinsen, Berkenlaan 132, 7064 HT Silvolde, telefoon (08350) 53 14.
District Utrecht: C. van Lunteren, Vlasoord 13, 3991 XC Houten, telefoon (03403) 26 08.
District Noord-Holland: A.J.F. Lammerse, Oude Kruisweg 104, 2142 EH Cruquius, telefoon (023) 28 59 06.
District Zuid-Holland: G.C. Goedschalk, Akeleistraat 148, 2565 PC Den Haag, telefoon (070) 68 16 70.
District Zeeland: J. van der Walle, Churchillweg 4, 4561 WN Hulst, telefoon (01140) 38 16.
District West Noord-Brabant: J.C.W. Luijsterburg, Nieuweweg 23, 4631 TC Hoogerheide, telefoon (01646) 31 17.
District Oost Noord-Brabant: J.C. Vos, Braillestraat 2, 5361 AK Grave, telefoon (08860) 29 78.
District Limburg: H.J. Nooijen, Reigerstraat 29, 5932 VX Tegelen, telefoon (077) 3 34 58.

CONTACTPERSONEN TECHNISCHE COMMISSIES

G. van der Meijden, Kempenlandstraat 27, 5283 CK Boxtel, telefoon (04116) 7 45 29, voor tropen, grasparkieten etc.
H.J. Veerkamp, Royaardsplein 12, 3123 AN Schiedam, telefoon (010) 71 48 39, voor kleur- en postuurkanaries.
H. Warmerdam, v.d. Duin van Maasdamlaan 45, 2181 XB Hillegom, telefoon (02520) 1 75 57, voor zangkanaries.

BONDSBUREAU N.B.v.V.

Aletta Jacobsstraat 4, postbus 74, 4600 AB Bergen op Zoom, gironummer 1148324, telefoon (01640) 3 50 07. Geopend: 08.00 - 17.00 uur. 's Zaterdags gesloten.

ABONNEMENTEN

Bij vooruitbetaling.

Binnenland f 27,50 per jaar, bij vooruitbetaling op onze giro 1148324. **Buitenland** f 37,50 per jaar, per luchtpost extra tarief volgens PTT-kosten.

België: 400 Bfr per jaar, bij vooruitbetaling op rekening nr. 000-0156074-01 bij het bestuur der postcheck te Brussel 1.

Opgave abonnement bij het Bondsbureau, Bergen op Zoom.

Onze

MAANDBLAD VAN DE NEDERLANDSE

LIDMAATSCHAP

Wie als lid van de N.B.v.V. wenst toe te treden, wens zich schriftelijk tot de secretaris van een in zijn plaats van inwoning gevestigde afdeling.

ADRESSEN SPECIAALCLUBS N.B.v.V.

Nederlandse Zebra-vinkenclub

Secretaris: J.G. J. van Valkenburg, Snijderstraat 15a 4204 EB Gorkum, telefoon (01830) 3 45 83.
Penningmeester: A.A. Straver, Emmalaan 9, 2405 GA Alphen a.d. Rijn, Postgiro 3541696 t.n.v. penningm. NZC Alphen a.d. Rijn.
Contributie f 20,— per jaar. Entree f 5,—.

Speciaalclub Vorm- en Postuurkanaries

Secretaris: W. de Vries, Vleugel 3, 3173 RE Poortugaal, telefoon (010) 38 27 43.
Penningmeester: L.J.G. Rovers, W.H. Jordaansingel 40, 7481 GP Haaksbergen, telefoon (05427) 28 24.
Giro t.n.v. de postuurkanarieclub nr. 1667906.
Contributie f 20,— per jaar. Entree f 5,—.

Speciaalclub Eur. vogels en hun hybriden

Secretaris: S.A. van Dongen, Schimmelpenninckstraat 17, 5037 RT Tilburg, telefoon (013) 67 25 05.
Penningmeester: G.F. Jansen, Fresiastraat 15, 3742 TK Baarn, telefoon (02154) 1 83 34.
Giro 3158484 t.n.v. Spec. cl. Eur. Vogels.
Contributie f 20,— per jaar. Entree f 5,—.

Speciaalclub van insekten- en vruchtenetende vogel

Secretaris: H. Kehl, Plein 1953, nr. 144, 3086 EK Rotterdam, telefoon (010) 80 28 54.
Penningmeester: E. Zehpenfening, Acacialaan 8, 3741 WC Baarn, telefoon (02154) 1 20 07, giro 2625815, t.n.v. penn. speciaalclub.
Contributie f 25,— per jaar. entree f 5,—.

Japane Meeuwclub

Secretaris: A. Kok, Pals 29, 6931 DJ Westervoort, telefoon (08303) 23 58.
Penningmeester: W.A.M. Berns, Kerkallee 91, 6882 AP Velp, Gld., telefoon (085) 61 96 28.
Rek.nr. 30.39.88.207 Rabobank, Velp.
t.n.v. Penningmeester J.M.C.
Contributie f 15,— per jaar. Entree f 5,—.

Parkieten Speciaalclub van Gras- en Grote parkiet

Secretaris: J. M. Lupsan, Hoge Waard 31, 6825 JL Arnhem, telefoon (085) 61 19 15.
Contributie f 20,— per jaar. Entree f 2,50. Storten op postgiro nr.3587100 t.n.v. Parkieten Speciaalclub, Karel Doormanstraat 42, Waubach (L.).
Inlichtingen, opgave nieuwe leden en betaling contributie uitsluitend aan bovenstaande adressen.

Vogels

ND VAN VOGELLIEFHEBBERS (OPLAGE 49.000)

REDACTIE

C.E. van Berkel
Chr. Walraven

Redactieadres: Postbus 74, 4600 AB Bergen op Zoom

VERANTWOORDELIJKHEID

De uitgever van dit blad, de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers, is niet verantwoordelijk voor de inhoud van hierin opgenomen advertenties en erkent geen enkele verplichting tot opnemen van aangeboden advertenties.

De auteurs blijven verantwoordelijk voor de inhoud van hun artikelen. Door publicatie neemt de uitgever geen enkele verantwoordelijkheid op zich. Het zonder schriftelijke toestemming overnemen van artikelen of gedeeltes daarvan is verboden.

ADVERTENTIES

Voor advertenties — ook die van leden en abonnees — met een zakelijk karakter, zijn tarieven en verdere richtingen verkrijgbaar bij het Bondsbureau van de V.B.v.V. Kleine annonces, voor afdelingen, leden en abonnees op „Onze Vogels”, van zuivere particuliere aard zie onder „Vraag en Aanbod”.

VRAAGEN OVER?

WITTE PARADISKRANARIES aan: W.C. Oonk, Bergweg 37, 7242 EP Lochem.

WITTE WATERSLAGERS aan: H. Warmerdam, v.d. Duin van Maasdamlaan 45, 2181 XB Hillegom.

WITTE PARZERS aan: E. de Koning, Vrouwenweg 16, 2322 LK Leiden.

WITTE GRASPARKIETEN aan: H.W.J. v.d. Linden, Verbodestraat 72, 5921 ES Blerick.

WITTE EBRAVINKEN, JAPANSE MEEUWEN EN TROPEN-

WITTE BASTAARDEN aan: G.W. v.d. Meijden, Kempenlandstraat 27, 5283 CK Boxtel.

WITTE GROTE PARKIETEN, EUROPESE VOGELS (WILDZANG)

WITTE EN HUN BASTAARDEN aan: D.A. Duijvis, St. Josephstraat 46, 4847 SG Teteringen.

WITTE EUROPESE VOGELS aan: H. Kehl, Plein 1953 nr. 144 086 EK Rotterdam.

WITTE WITTE- EN POSTUURKRANARIES aan: A.P. Kools, Molenveg 9, 4505 PM Zuidzande.

Het volgende nummer wordt per post bezorgd op 22 oktober 1979

IN DIT NUMMER

	pag.
De Paradijskraanvogel	372
Ervaringen met zwaluwparkieten	373
N.B.v.V. Boekenservice	375
Dermatomycosis bij voliërevogels	376
Ervaringskrabbels	377
Intermediaire flauwekul	378
De voliëre van de maand	380
Grasparkieten allerlei	383
De geelvleugel ara	385
Vitaminen en mineralen 1-2	386
Geelgors eigen kweek	388
Vogelhandel	390
Zwartkoptimalles eigen kweek	392
Een reddingsactie met behulp van pleegouders	394
Kamerplanten die er een winterrust op na houden	396
Wilgenroosje	397
Povere resultaten met de Californische kuifkwartel	398
De woestijnvink	400
Kunstgrepen	401
Verschil van inzicht	401
Exotische vogel als huisdieren Ja of Nee	402
Korte berichten	405
Vraag en Aanbod	407

IN DIT NUMMER ADVERTEREN

	pag.
Cédé	374
Minifauna/Quercy	380
De voederspecialist/Fauna lux	381
Theiling/W. Rouppe van de Voort/ Van Wijngaarden	382
Fauna lux	384
Benny Slagers/De Tropenhal	398
TEK vogelzaden/H.P.M. Zomer	399
Sluis	404
Floralia/Rien Goossens/Dinxperlo/F. Thijssen	406
404	408
V.V.R. Vogelvoederfabriek/Orni Mondo	409
Sabri Pet Supplies	410
Fauna Metaalwaren	411/412
Beaphar	413
Helligman b.v./Henk van Os/Edelchemie b.v./ Panheel/Animali/Rein v.d. Veen/Adgefof	415
Blankenstijn/Conditio	416
Witte Molen	416

Foto voorplaat:

Paradijskraanvogel

Vogelpark Waisrode/Horst Müller

Postzegels voor antwoord bijsluiten.

Ontwerp en druk: Steens b.v., boekdruk/offset
Postbus 59 - Schiedam - Telefoon (010) 73 00 88

Tekst: Meindert de Jong
Foto's: Vogelpark Walsrode/Mülle

de paradijskraanvogel

De Paradijskraanvogel, die ook Stanley-kraanvogel wordt genoemd, met als wetenschappelijke benaming **ANTHROPOIDES PARADISEA**, bewoont de steppen en savannen van Zuid-Afrika. In „Birds of South Africa” wordt hij evenwel Blue Crane genoemd en is de wetenschappelijke geslachtsnaam **TETRAPTERYX**. De Afikaners kennen hem als Bloukraan.

De vogel bereikt een lengte van ruim een meter. De hoofdkleur is grijs, de opvallend dikke kop iets lichter dan de rest. De grote slagpennen, de uiteinden van de kleine slagpennen zijn zwart, evenals de binnenste kleine slagpennen. Vooral de laatste zijn erg opvallend: ze hangen over de staart en slepen bijna over de grond. De ogen zijn bruin, snavel is roze-geel en de poten en tenen zwart. Beide

seksen zijn gelijk, alleen is het vrouwtje een ietsje kleiner dan haar heer gemaal. Onvolwassen vogels hebben geen verlengde binnenste kleine slagpennen, zijn over het algemeen wat lichter getint en hebben een licht kastanje kleurige bovenkop.

In de gebieden van Zuid-Afrika, waar deze soort voorkomt, is hij tamelijk algemeen. Graag houden deze kranen zich op in de buurt van

water en ook rusten en slapen: veelal staande in het water. Niets min treft men ze ook wel in drog gebieden aan. Gewoonlijk zijn de vogels in paren te zien, hoewel oc flinke troepen zijn waargenome waarschijnlijk tijdens de trek van ene plaats naar de andere, wa lokale trek schijnt hier en daar vo te komen.

Vooral in de paartijd kan men de kraanvogels in paren op grote hoo te rond zien zweven, waarbij h luide geschreeuw niet van de luc is. Van een nest is niet of nauw lijks sprake; hoogstens een ondie krabbel in de bodem. Daarin kom de — gewoonlijk — twee eieren liggen, die vrij langwerpige van vor zijn en gelegd worden tussen n vember en februari. De kleur v de eieren is gelig bruin met do kerder lengtestrepen en olijfbrii vlekken. Ze meten gemiddeld ! bij 60 mm. Weliswaar broeden z wel het mannetje als het vrouwtj maar de laatste neemt verreweg h leeuwendeel voor haar rekening. E jongen worden na circa dertig d gen geboren.

Zoals reeds gezegd laten de v gels bij tijd en wijl een luid g schreeuw horen dat klinkt e „krraaaarrk”.

Paradijskraanvogels eten vrijwel : les: granen, sprinkhanen, kleine re tielen en als zij ze bemachtigen ku nen ook vis.

In vele tuinen in Zuid-Afrika iz men deze vogels als huisdier ron lopen maar voor kinderen schijn ze nogal gevaarlijk te zijn, omd ze deze in de enkels en de og pikken. Maar men zal daar in Af ka wel op de hoogte zijn van de gewoonte.

ervaringen met zwaluw- parkieten

Lathamus discolor

oor: C. E. van Berkel
oto: Horst Müller

De indeling van het genus *Lathamus* in de systematiek, is een omstreven en zaak. Er zijn wetenschapsmensen die deze soort indelen bij de orsteltonglori's, anderen plaatsen ze bij de platstaartparkieten. Volgens Boeticher acht de soort een **vergangsvorm** tussen lori's en platstaartparkieten. Wat is nu de oorzaak van deze niet definitieve omchrijving.

Zwaluwparkieten bezoeken net als lori's, bloeiende eucalyptusbomen en voeden zich met nektar en oploesems aan te treffen kleine insecten. Hiertoe zijn ze in staat omdat de bouw van snavel en tong aan vergaande overeenkomst vertoont met die van de lori's.

het algemeen voorkomen en gedrag, schrijft Dr. K. Immelmann weer, komt deze parkiet, zoals ik uit waarnemingen in de natuur heb kunnen vaststellen, veel meer op platstaartparkieten dan op lori's.

Deelnemers, daar zitten we dan, alhoewel het voor de niet wetenschapsmensen waarschijnlijk allemaal niet zo interessant is. Wel is voor ons van belang te weten hoe en waar de soort leeft en waarmede zij zich voedt. Gepaard met die kennis kunnen we dergelijke vogels

houden en mogen we, bij een goed aangepaste voeding en huisvesting, ook kweekresultaat verwachten.

De zwaluwparkiet is een van de weinige kromsnnavels die trekt en nomadisch leeft. Ze schijnen alleen te broeden op Tasmanië en nog een paar andere eilanden, maar buiten de broedtijd treft men ze ook vaak aan in de kustgebieden tussen Adelaide en Brisbane. Het trekken schijnt nauw verband te houden met klimaat en voeding. De gemiddelde minimumtemperatuur in Tasmanië is 6 à 7 graden C, de gemiddelde maximumtemperatuur is 18 graden C. In de hogere gebieden valt 's winters sneeuw. Ze trekken van de ene bloeiende boom naar de ander en snoepen van nektar, bloesem, kleine insecten en zaden. Meestal betreffen het verschillende soorten eucalyptusbomen, maar ook eik en jeneverbes worden met een bezoek vereerd. Ze leven groepsgewijs en houden zich op in de hoogste toppen van de bomen. Vaak sluiten ze zich aan bij kleine groepen lori's.

In Tasmanië duurt de zomer van ongeveer september tot januari. Al naar gelang de weersgesteldheid trekken ze dan tussen januari en

mei naar het Australische vasteland. Het zijn bijzonder bekoorlijke vogels die ons altijd wel door hun levendigheid en actieve gedrag weten te boeien. Zoals de meeste andere platstaartparkieten is het ook een kleurrijke vogel. Hun grootte is ongeveer 25 cm en een buitenvolière van 2 tot 4 meter is ruimschoots voldoende. We moeten echter er wel voor zorgen dat ze niet te vet worden. In dat geval zijn ze veel minder actief en de bevruchting is meestal ook slecht. Het is om die reden raadzaam ze regelmatig enkele takken te verstrekken waarmee ze wat kunnen spelen; waarin ze ook kunnen klauteren en dat komt hun algehele conditie ten goede.

Vetaanzettend voedsel moeten we dus zoveel mogelijk vermijden. Zonnebloempitten met mate en liefst gekiemd. Gekiemde trosgierst, appel, sinaasappel, geraspte wortel gemengd met CeDe etc. Het wat hardere fruit, zoals bijvoorbeeld de appel, kunnen we het best doormidden snijden en de helften op een takje prikken. Om dat voedsel te verwerven moeten ze dan een natuurlijke inspanning leveren die weer ten goede komt aan hun con-

ditie. Een enkele meelworm wordt ook wel opgenomen. Daarnaast verschillende onkruiden zoals muur, herderstasje, etc. etc. Let er op dat deze vogels weinig of niet op de grond komen en vandaar dat we dus ook de bosjes onkruiden het beste aan een takje kunnen hangen. Met enkele malen per week een niet te dikke loribrij completeren we hun voeding die, en dat spreekt vanzelf, zo gevarieerd mogelijk dient te zijn.

Nog even iets over de voliëre. Deuren moeten steeds goed gesloten zijn en bij het betreden van hun verblijfsruimte moeten we bedenken dat het uiterst snelle vliegers zijn met een zeer wendbare vlucht. Ze hebben maar een kleine spleet nodig om u het nakijken te geven.

Het sexen kan wel eens problemen opleveren, daar zelfs uitgeruide vogels er niet altijd eender uitzien. Trouwens de wetenschappelijke naam wijst al in die richting: discolor.

Uitgeruide vogels hebben een geelgekleurde iris en de snavelkleur wordt donkerder. De stuitveren bij de man zijn bijna altijd roder als ook de onderste schouderdekveren. De kop van de man is meestal wat breder, het masker en het rood aan de flanken wat krachtiger van kleur. Let wel, uitzonderingen bevestigen ook hier de regel. Kort voor de jongen uitvliegen zijn de popjes wel te onderkennen. Zij hebben een zwak getekende voorhoofdsband en de kleuren in de vleugels zijn wat fletser. De jongen verschillen overigens niet zo veel van de oudervogels. Naarmate ze ouder worden, worden de kleuren wel sprekender. Zo af en toe lees ik eens van een geslaagde kweek. Een van die verhalen, welke zich afspeelde in Frankrijk, luidde als volgt.

De zwaluwparkieten maakten gebruik van een berkenhouten nestblok van 36 cm hoog, met een invlieggat van 6 cm middellijn. Het blok had binnen een diameter van 16,5 cm. In het blok was een laagje turfstrooisel gelegd, dat echter door de vogels er uit werd verwijderd. Het eerste ei werd gelegd op 18 juni, het vierde op 24 juni. Om de twee dagen werd een ei gelegd. Vanaf het eerste ei ging de pop tot broeden over en na precies 20 dagen, op 12 juli, waren twee eieren uitgekomen. De jongen hadden wat witte dons op het lichaam. Toen ze ongeveer 12 dagen oud waren gingen de oogjes open. De bleke snavel kreeg na ongeveer 20 dagen donkere vlekken terwijl toen ook de vleugeldekvoren roder werden. Zoals bij veel soorten parkieten, begonnen de jongen, zodra men ze benadert, ontzettend te blazen. Beide oudervogels voerden uitstekend en na 25 dagen kwamen de

jongen al voor het invlieggat. Na vijf weken verliet het oudste jong het nest en vier dagen later vloegen ze alle vier uit. Een week daarop aten zij zelf en geleidelijk gingen hun ouders dan ook minder voeren. Naast appel en sinaasappel voerden we in die periode ook erg veel gekiemde trosgierst. Het is aan te bevelen om de jonge vogels de nachten in het binnenverblijf te laten doorbrengen. We kunnen dat stimuleren door in dat verblijf enkele bebladerde takken aan te brengen. In het groen vinden ze dan zeker wel een goede slaapplek. Brengen we dergelijke takken ook in de buitenvlucht aan, dan zullen we erg veel moeite hebben om de vogels binnen te krijgen. Het beste is dus om in de buitenren dan wa kale takken aan te brengen. Deze kunnen trouwens toch wel hun nu hebben, omdat ze daarin graag klauteren.

Reuzenvarens in een ruig regenwoud in Tasmanië. Foto: Australian News and inform. bureau.

CéDé

eivoeders

Geelkopamazone met schimmelinfectie aan de vleugelboeg.

Dermatomycosis

bij

volièrevogels

G. Th. F. Kaal,
dierenarts te Amersfoort.

Dermatomycosis is de wetenschappelijke benaming van **huidschimmelziekte**. Huidschimmel is een bij volièrevogels niet alledaags voorkomende ziekte. Wel komen we het vaker tegen bij de sierpluimveehouderij, waarbij deze aandoening bekend staat onder de naam „poederkam” of favus. Zoals de naam doet vermoeden tast het bij de kip speciaal de onbevederde gedeeltes aan i.c. de kam. De kam is als het ware bedekt met een grijs-wit beslag dat

lijkt op poedersuiker. De „poederkam” wordt veroorzaakt door een schimmel die luistert naar de mooie naam: *Trichophyton megnini*. Een soortgelijke schimmel zien we ook, zij het sporadisch, bij tropische vogels en dan vooral bij die vogels die in stoffige kooien worden gehouden.

Ook bij importvogels kunnen we er eens een enkele tussen vinden.

De eerste verschijnselen beginnen zich voor te doen op de kop. Het begint met plaatselijk veeruitval waardoor er een kaal plekje ontstaat en dit plekje wordt dan als het ware bedekt met een dun grijs, enigszins schubbig, beslag. Het gaat zich **langzaam maar zeker** uitbreiden. De gehele kop kan dan aangetast worden vooral om de beopening, rond de ogen en oren. We hebben enkele Japanse nachtegaalen gezien met een zeer sterke uitbreiding. De gehele nek en halspatij was in het proces betrokken. Keymer beschrijft niet alleen gevallen bij koolvogels maar hij heeft het ook gevonden bij in de vrije natuur levende vogels (roodborstje). Aandoeningen die enigszins op een schimmelinfectie kunnen lijken en waarmee deze niet verward mogen worden zijn bijv. de bekende „scaly face” bij diverse parkietsoorten voorkomend. Kale koppen die we vooral bij kanaries, amadines en bij vele echte vinken kunnen zien optreden is beslist geen schimmelinfectie. We denken dan veeleer aan een „broedhormoonstoornis”. Dr. Zwart heeft bij vogels met een aandoening op de grens van onbevederde naar bevederde huid *Candida albicans* gevonden (een aandoening van gistcellen). Dezelfde schimmel heeft hij gevonden bij twee in gevangenschap levende eksters met een beiderzijdse huidaandoening van de poten.

Het stellen van de diagnose is niet altijd eenvoudig maar het is wel uitermate belangrijk aangezien er een doelgerichte behandeling ingesteld moet worden, want bijv. middelen die voor „scaly face” gebruikt worden zijn absoluut onwerkzaam tegen huidschimmel.

We kunnen een microscopisch preparaatje maken van een huidafkrabbel en dan proberen de myceliumdraden (= schimmeldraden) te vin-

den. Ook kunnen we gebruik maken van speciale voedingsbodems waarop de schimmel gekweekt kan worden.

Behandeling:

Wanneer we de literatuur nakijker dan worden er diverse middelen geadviseerd vaak nog drastische ook... Bijv. jodium, dat lang niet ongevaarlijk is. Ook creoline is voor tropische vogels een niet ver antwoord middel. Ectimar zou een goede werking hebben en waar schijnlijk ook wel de nieuwere antimycotica zoals nystatin en pimafu cinezalf hoewel van deze middelen nog onvoldoende gegevens bekend zijn.

Zeer belangrijk is de aangetaste vogel af te zonderen. Huidschimmel gaat nl. door contactinfectie gemakkelijk over op andere vogels. Vogels die elkaar dus aanraken kunnen elkaar besmetten („kop krauwen”).

Twee bijzondere gevallen van huidschimmel bij papegaaien:

Ter behandeling werd aangeboden een geelkopamazone (*Amazona ochrocephala*). De vogel was mager, at te weinig, had diarree t.g.v. een ernstige darmstoornis. De vogel maakte geen toilet meer waar door het er slecht verzorgd uitzag. Langa de snavel waren de veren bruin verkleurd en samengekleefd. Ook waren er in deze omgeving wat veren uitgevallen. Op de linker schouder (vleugelboeg) bevond zich een enigszins afgeronde kale plek, grijswit van kleur en het had een schubbig karakter. Nadat de darmstoornis met medicijnen en diëet was verholpen hebben we van een huidafkrabbel een schimmelkweek laten uitvoeren. De uitslag gaf een *Trichophyton*schimmel.

Japanse nachtegaal met *trichophytie*.

ervaringskrabbels

door J. Foederer

Agapornis met een identieke sandoening.

Op het eerste moment vonden we dat een schimmelinfectie op een sterk bevederde huidgedeelte zich wel op een zeer ongebruikelijke plaats bevond. Waarschijnlijk kunnen we dit verklaren doordat de vogel naast de darmontsteking ook een (wellicht een lichte) schimmel-aandoening had rond de snavel en door de voor papegaaien gebruikelijke manier van slapen (kop in de schouder) heeft deze vogel door direct contact de vleugelboeg bemet. Het tweede geval betrof een lwegpapegaai (Agapornis rocei-ollis). Deze vogel had een klinisch identieke aandoening op de vleugelboeg.

Behandeling:

Doordat de eigenaar het niet aanurfde om de amazonepapegaai elke dag een keer te fixeren om een locale behandeling uit te voeren en omdat de vogel bovendien alleen maar gemengd zaad tot zich nam omdat een medicatie via het zachtvoer onuitvoerbaar was, en omdat een medicatie via het drinkwater ook niet zo bijzonder betrouwbaar is, hebben we besloten in overleg met de eigenaar de vogel 10 dagen op te nemen. De papegaai werd op de volgende manier behandeld: De aangetaste plek werd éénmaal daags behandeld met een combinatiepreparaat, waarin als werkzaam bestanddeel tegen de schimmelaandoening miconazole zit.

De behandeling werd 10 dagen voortgezet en daarna nog twee keer voliklinisch om de week. De Agapornis werd op dezelfde manier behandeld door de eigenares. Beide vogels zijn volledig hersteld. Verdere uitbreiding naar andere vogels was niet te vrezen aangezien beide vogels solitair werden gehouden.

Het Licht

Dat het licht zo een belangrijke rol kan spelen bij onze kanaries had ik nooit gedacht. Natuurlijk, ook ik wist, zoals wij allemaal wel zullen weten, dat wanneer op 21 juni de dagen beginnen te korten, het is dan $16\frac{3}{4}$ uur licht, dat dan later geleidelijk aan bij onze kanaries de rui aanvangt. Een wonderlijk klein hersendeeltje, de hypofyse, zorgt voor de productie van bepaalde hormonen die de rui in aanvang doen zetten. Naarmate de dag korter wordt, in augustus is dat al 145 minuten oftewel is het nog $14\frac{1}{2}$ uur licht, begint de rui zich volledig te ontwikkelen. Terwijl omstreeks 21 oktober, als we op $10\frac{3}{4}$ uur licht zijn gekomen, de rui naar het einde loopt. Begin november is het nog ongeveer 9 uur licht en dan vertoont de vogel het nieuwe pakje. Voor de koudkwekers zijn de tentoonstellingen in oktober dan ook aan de vroege kant. Na 21 december beginnen de dagen weer te lengen en op 21 januari is het al weer 47 minuten langer licht. Op 21 februari zijn daar weer 109 minuten bijgekomen. Reeds dan begint de hypofyse weer hormonen te produceren die de geslachtsdrift opwekken. Omstreeks 21 maart, als de dag weer 110 minuten langer is geworden, zitten we op $12\frac{1}{4}$ uur licht en dan pas komt de voortplanting pas goed op gang. Dat deze natuurlijke gang van zaken kunstmatig vervoegd kan worden is ieder wel bekend, doch dat we niet straffeloos met kunstmatige verlichting mogen omgaan leert ons de volgende ervaring. De meeste kanaries die in de huiskamer, als zangvogel, worden gehouden, zijn bijna allemaal na ongeveer 2 jaar in een door storkrui aanmerkelijk mindere conditie. In bijna alle gevallen vindt dat zijn oorzaak in de onregelmatige verlichting. Dek de kooi af wanneer het donker wordt en ga op die manier met de natuurlijke verlichting mee. U brengt dan in elk geval de hypofyse van die vogel niet in de war.

Verder nog een voorval dat nadelig werkte. Een liefhebber kooide zijn TT-vogels begin oktober op en plaatste de kooien in de keuken waar zij langer licht kregen. Hij deed dat om de vogels beter op de

TT te kunnen voorbereiden en af te richten. Deze kanaries, die op het moment dat ze in de keuken gingen nog niet helemaal door de rui waren, raakten helemaal van slag; de rui stopte en ze raakten uit conditie. Ondanks de goede bedoelingen bleven de successen op de TT uit. Ook in dit geval was het goede werk van de hypofyse onderbroken. Nog een frappant voorbeeld: Een van mijn kennissen kweekte met een koppel gele kanaries in de buiten-volière en die vogels hadden in augustus het derde nest jongen. Om die tijd verhuisde de vogelliefhebber naar een bejaardenflat en nam het ouderpaar met de 5 jongen mee en plaatste ze op het balkon in een kleine broedkooi. De andere dag waren 2 jongen dood. Met goedvinden van zijn vrouw plaatste hij toen de kooi in de huiskamer en al vlug vlogen de 3 andere jongen uit. Wie schetst zijn verbazing toen de moeder vogel in september weer 5 eitjes legde en de 5 uitgekomen jongen goed grootbracht, om maar niet te spreken van zijn verwondering toen in oktober weer 4 eitjes werden gelegd en 4 jongen uitkwamen en goed door de oudervogels werden grootgebracht. De liefhebber kwam toen bij mij met de vraag of hij de vogels zo maar kon laten doorgaan.

Ik had zoiets nog nooit meegemaakt en zei hem dat hij de vogels maar door moest laten kweken bij wijze van experiment. Zo gezegd, zo gedaan. De oudervogels hebben uiteindelijk in 15 maanden tijd, achter elkaar door, 52 jongen grootgebracht. Er waren vele nesten bij van 5 jongen. Eind juni heeft hij de oudervogels weer met kooi en al op het balkon gezet en de normale rui-periode brak toen aan onder invloed van de natuurlijke lichtvermindering. Deze kanaries hadden dus gewoon een rui-periode overgeslagen, omdat de hypofyse, ten gevolge van het steeds maar lang licht blijven, geen seinen voor de rui had kunnen doorgeven. Of deze vorm van kweken bij elk koppel zal lukken weet ik niet. Het zal wel veel van de krachten vergen. Ik heb hiermee willen aantonen dat het licht een grote rol speelt en wanneer u kunstmatig verlicht, spring er dan niet te nonchalant mee om.

intermediare flauwekul

C. A. den Hartog

Het begint zo eenvoudig, je wilt je als „tropenmannetje” wat verdiepen in de vererving van vogeltjes en dus lees je van alles om maar een beetje wijzer te worden. Een paar jaar ben ik daar nu al mee bezig, wees gerust, niet alleen de beroemde standaard-eisen en de Handleiding voor de zebra-vinkweker worden vaak gebruikt, ook Pietpraat over kleurkanaries verschaft mij de nodige informatie. Ik moet eerlijk bekennen dat ik nog niet zo erg de weg weet te vinden tussen alle satinetten en opalen, maar dat ligt beslist aan mij en zeker niet aan de schrijver. Het gaat mij om de theorie, zogezegd de vererving of erfelijkheidsleer en die is volgens mij bij alle vogeltjes hetzelfde. Mogelijk dat een bepaalde faktor bij de kanaries geslachtsgebonden vererft en iets wat er op lijkt bij de zebra-vink autosomaal, de theorie blijft 't zelfde. Net denk je „het” een beetje te snappen en dan verschijnt er in Onze Vogels een artikel, genaamd Denkpatronen en hun dubbele bodem.

Zo te lezen is men het niet met elkaar eens, en dat kan gelukkig in de vogeltjes-wereld, maar toch schrijft zomaar de heer Kuiper met grote letters ER BESTAAT GEEN INTERMEDIARE VERERVING.

Onmiddellijk rijzen de mij nog resterende haren v6r omhoog, dat is helemaal het toppunt! Veronderstel eens dat de schrijver gelijk heeft, het is niet te hopen, want waar blijven dan al die mooie theori6en die zijn opgesteld door een hele serie geleerden en te beginnen met Mendel? Waar laten we al onze, van zuinig opgespaarde zakcentjes, gekochte boeken en wie schrijft er nieuwe?

Het enige om er achter te komen is onmiddellijk wat boeken bij elkaar te slepen en eens op te zoeken wat intermediaire vererving precies is, maar ook hoe onder andere Mendel destijds alles heeft uitgezocht. Het zal u ongetwijfeld bekend zijn dat Mendel in lang vervlogen jaren een Augustijner monnik was, die zeker een gedeelte van de destijds lange werkdag bezig was met het kweken van erwten en bloemen en daarbij vreemde ontdekkingen deed.

Hij had bijvoorbeeld ergens een fraai perkje witte bloemen staan en een eindje daar vandaan (maar natuurlijk w6l in dezelfde kloostertuin) een aardig akkertje rode bloemen. Vervolgens ging hij druk met stuifmeel in de weer om zodoende deze twee kleuren met elkaar te kruisen, want hij wilde wel eens weten wat er dan ging gebeuren. En wat denkt u? Juist, allemaal rose bloemen!

Hij juichte in stilte, want hij was tenslotte een monnik, en ging vervolgens alles op papier zetten. Zijn conclusie was eenvoudig, rood gekruist met wit wordt rose en dat noemde hij (en wij een goede honderd jaar later nog steeds) intermediaire vererving en niet anders. In de Handleiding voor de zebra-vinkweker kunt u het nog eens lezen. Op pagina 77 staat duidelijk: „Tenslotte krijgen we nog de intermediaire vererving. In dit geval is noch de wildvorm, noch de mutant dominant. Deze manier komt niet veel voor bij vogels. Alleen bij de grasparkiet hebben we eigenlijk een sprekend voorbeeld. Indien we daar hemelsblauw X mauve paren krijgen we voor 100 % een tussenkleur, kobalt”.

Terloops kan nog opgemerkt worden dat ook de vererving van de zwartborst-mutatie bij de zebra-vink ook intermediair genoemd wordt, maar deze bestond nog niet toen het boek geschreven werd. Over deze mutatie echter later meer. Mooi is dat, nu weten we het dus zeker, wit X rood is rose en hemelsblauw X mauve is kobalt en als dat gebeurt vermengen zich de kleuren en dat is dan een intermediair uiterlijk, dus intermediaire vererving. Daarbij kunnen we dan ook nog stellen dat een faktor, die eenmaal intermediair is, dat ook zal blijven en niet een of twee generaties later bij voorbeeld autosomaal zal worden. Maar, de ellende begint wanneer we ook de volgende regels lezen in de bovengenoemde Handleiding, want dan staat er ineens:

„Paar ik echter deze kobalten onderling, dan krijg ik 25 % hemelsblauw, 50 % kobalt en 25 % mauve. Hier ziet u dus dat de kleuren van de grootouders weer in de kleinkinderen naar voren komen”. Ik weet niet hoe het u nu vergaet maar ik zie het zogezegd intermediair niet meer zitten. Volgens mij is dit niet bepaald een gelukkig voorbeeld van intermediaire vererving. En mocht u het nog w6l snappen, laten we dan voor de zekerheid even kijken in de standaard-grasparkieten. Daar staat (kleurvererving, pag. 8):

$$\begin{array}{l} \text{„Hemelsblauw} \frac{b D +}{b D +} \text{ kobalt} \frac{b D +}{b D} \\ \text{mauve} \frac{b D}{b D} \text{”} \end{array}$$

Voor de leek misschien wat ingewikkeld, maar als u weet dat de letter D niets anders betekent al Donkerfaktor dan wil het versch tussen de kleuren ook all6en maar zeggen of er donkerfactoren in het spel zijn en meer ook niet. Wanneer we het zuiver intermediair bekijken kan uit de paring kobalt X kobalt n6oit hemelsblauw of mauve komen. Iedere doe-het-zelver die de leest zou ik willen vragen, nu we toch intermediair aan het mengje zijn, om twee busjes gewone blauw verf te mengen en dan te proberen lichtblauwe en donkerblauwe ver te krijgen. Dat lijkt me toch niet eenvoudig.

Wat ik u echter nog niet verteld had, is dat Mendel zijn rose bloemetjes weer met elkaar ging kruisen en ook op dezelfde probleeme stuitte. Aanvankelijk dacht hij misschien wel „intermediair” en verwachtte dus weer rose bloemetjes. Mooi mis, in zijn kloostertuintje verschenen niet alleen rose, maar ook rode en witte bloemetjes.

Wanneer u toevallig wat thuis ber in formules, damborden en vererving, zal het u opgevallen zijn dat we bij bovengenoemde grasparkieten 6n bij de bloemen op een gegeven moment niet meer prate over intermediaire, maar over een andere manier van vererven en dat nu geslachtsgebonden of autosomaal is wil ik graag in het midden laten.

Ja, zult u nu zeggen, maar Jan Kuiper schrijft in zijn artikel zo treffend Het stramien der genetica berust op hechte pijlers, en intussen blijf ik maar mooi zitten met het feit dat

rode en witte bloemen rose opleveren en zo kan ik bij de vogels ook wel een paar voorbeelden opnoemen, gewoon tussenkleuren. Veronderstel nou eens dat Jan Kuiper gelijk heeft en er geen intermediaire vererving bestaat, hoe komen dan al die tussenkleuren op de wereld? Veronderstel eens dat we al die tussenkleuren kunnen verklaren en na ettelijke jaren vergaderen en bespreken tot de conclusie komen dat we het woord „intermediair” rustig kunnen schrappen uit ons woordenboek, WAT DAN?

Geloof me, dan is de ellende niet meer te overzien. Uit al onze vogelboeken kunnen we dan ettelijke bladzijden scheuren en we kunnen wel vreugdevuren oprichten van onze standaardisen!

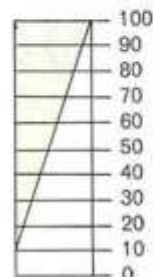
Zo maar even tussendoor het volgende. Misschien hebt u het woord variatie-breedte wel eens gehoord. Misschien is het u wel eens opgevallen dat die ene strogele kanarie

tatie bij de zebra-vink intermediair genoemd moet worden. Goed, als dat zo is, dan zal uit de paring grijs X zwartborst grijs een ongeveer 50 % grijze zwartborst komen en wanneer we dit jong weer paren aan een zuivere grijze zebra-vink, dan zal automatisch het jong hieruit 25 % grijze zwartborst zijn, hóé dat er in de praktijk ook uit mag zien. We kunnen dan ook niet praten over split-zwartborst want dát wil weer zeggen verborgen factoren en ik zou niet weten waar ik die moest zoeken.

Maar wat blijkt? De praktijk is héél anders! Paren we een grijze zebra-vink met een grijze zwartborst, dan krijgen we allemaal grijze jongen, split voor zwartborst. Het toeval wil, dat deze jongen meestal wél wat zwartborst-kenmerken laten zien, maar beslist veel minder dan 50 %.

Gedenken we nu even de woorden van Jan Kuiper: „Er bestaat geen intermediaire vererving! Produkten

mediaire verschijningsvorm en dat de zwartborstfactor gewoon autosomaal vererft. Nog steeds zuiver theoretisch redenerend plaatsen we grijs, als wildvorm, bij het getal 0 en de zwartborst-grijs tussen 30 en 70

De jongen uit zo'n paring krijgen, zoals bij de autosomale vererving gebruikelijk, van iedere ouder de helft en dat wil dus zeggen de helft van 30+0 tot 70+0, ofwel 15 tot 35. Op deze plaats zullen we dus de intermediaire verschijningsvorm moeten zoeken.

En weet u wat nou het leuke is van dat alles? Het blijkt in de praktijk waarachtig nog te kloppen ook! Misschien denkt u nu, dat het mijn bedoeling is om de heer Mendel in de steek te laten, maar dat is beslist niet waar! U weet het vast nog wel, hij kruiste witte bloemen met rode en kreeg tot zijn stomme verbazing een tuin vol rose bloemen. Het jaar daarop tuinierde hij rustig verder en kruiste de rose bloemen onderling. Om de woorden van de heer Beckman te gebruiken, bij de nakomelingen keerde de kleur van de grootouders terug, want vervolgens verschenen in de kloostertuin niet alleen rose bloemen (50 %), maar ook 25 % rode en 25 % witte bloemen. De conclusie van de heer Mendel was vervolgens dat hij zich vergist had, zijn bloemen vererfd niet intermediair, maar gewoon autosomaal. De rose bloemen waren eigenlijk wit, split voor rood en hadden een intermediaire verschijningsvorm in de buurt van het getal 40. Weet u wat eigenlijk het hele vreemde is van deze historie? Jaren, misschien wel eeuwenlang, hebben we gepraat over intermediaire vererving, stapels boeken zijn geschreven over deze materie, waarom beginnen we nu pas van de daken te schreeuwen: ER BESTAAT GEEN INTERMEDIAIRE VERERVING!

uit dat nest van vier jongen nèt iets geler is dan alle andere, of dat die ene bruine zebra-vink bruiner is, die grijze valparkiet grijzer, en ga zo maar door. Kortom, de meeste dingen op deze wereld zijn niet precies zus, of precies zo, maar er zit altijd wel een beetje variatie in. Goed, dát noemen we nu variatie-breedte en dat wil bij onze vogels zeggen dat elke faktor, of dat nu vorm, grootte of kleur of wát fan ook betreft, kan variëren binnen nauwkeurig (erfelijk bepaalde) grenzen.

Pakken we nu eens een willekeurig vogeltje (voorzichtig) bij de kop, te al eerder genoemde grijze zwartborst zebra-vink. Over de vererving hiervan is al vele uren gesproken in ettelijke artikelen zijn er al over geschreven, tenslotte is iemand, en wie dat is zou ik gerust niet weten, tot de conclusie gekomen dat de vererving van de zwartborst-mu-

uit een paring kunnen een intermediaire verschijningsvorm bezitten, het midden houdend tussen vader en moeder, dat houdt niet in dat de factoren der ouders dan intermediair vererven”.

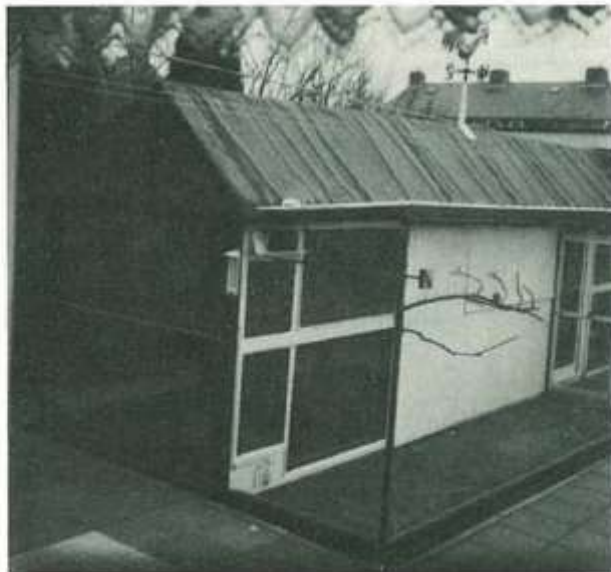
Veronderstel nu eens dat dit allemaal wáár is en dat we dus alleen te maken hebben met geslachtsgebonden en autosomale vererving, bekijk dan nevenstaande (zuiver theoretische) tekening eens. Op deze „erfelijke ladder” kunt u diverse factoren plaatsen en het zwarte gedeelte geeft dan de intermediaire verschijningsvorm aan. Zomaar eens een voorbeeld, bovengenoemde zwartborst-zebra-vink. Laten we eens aannemen dat de zwartborst-factor een grote variatie-breedte bezit en geplaatst kan worden tussen de getallen 30 en 70. Hieruit zou dan volgen dat de jongen uit de paring grijs X grijs-zwartborst een vrij grote variatie kunnen bezitten in de inter-

de volière van de maand

J. Flemming, Pr. Beatrixstraat 59 in het Gelderse Elst, was aanvankelijk liefhebber en fokker van konijnen (pooitjes). In 1972 is hij overgegaan op het houden en kweken van vogels, in casu zang (harzer)- en postuurkanaries alsmede dwergkwartels. Vooral met die laatste heeft hij goede successen geboekt, zowel met de kweek als op de tentoonstellingen.

Het konijnenverblijf werd in eerste instantie verbouwd tot volière. Dit was een kwestie van in de hoogte gaan. Later zijn er weer de nodige verbeteringen aangebracht en verbouwingen gepleegd. Thans is de situatie zo, zoals op foto 1 en 2 is weergegeven. Deze volière is 1,50 m diep, 6,20 m lang en het hoogste punt is 2,10 m. Het grootste gedeelte van de vlucht, dat als het ware tegen nachtverblijf en schuur is gebouwd, heeft echter een hoogte van 1,50 m. De volière is ingedeeld in drie vakken.

In het nacht- of binnenverblijf is een gedeelte ingericht met broedkooien voor de harzers en een gedeelte met broedkooien voor de

postuurkanaries. Flemming vond het bezwaarlijk om ten behoeve van nestcontrole steeds maar weer de nestjes, die tegen de achterwand van de broedkooien hangen, er uit te halen om ze wat nauwkeuriger te bekijken. Daarom heeft hij, op een afstand van zo on-

geveer 10 cm boven de nestjes, schuingezaagde blokjes bevestigd waartegen aan de schuine kant een spiegeltje is geplakt. Staande voor de broedkooi en kijkend in het spiegeltje kan hij nu in een oogopslag zien wat er zich in het nestje bevindt. De blokjes zijn 5 cm breed

IMPORT

EXPORT

MINIFAUNA

HOGÉ AKKERS 47 - VALKENSWAARD
TELEFOON 04902-140 38

Steeds in voorraad:
Papegaaien, Kakatoes, Ara's, Lories,
Parkieten, Zaadetende- Vruchtenetende
en insectenetende tropische vogels.

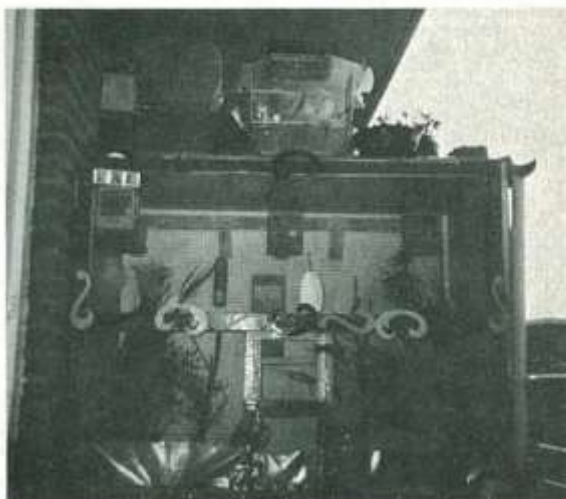
Open alle dagen van 9.00-17.00 uur.
Zondag's tot 13.00 uur.

Herfst in Quercy

Het poëtenseizoen. De natuur pronkt om de winter af te weren. Vaak helpt de zon daarbij tot kerst. Kom daarvan genieten. In de Fermette Heureuse. Nederlandse Gastboerderij. Verstopt in een machtig stuk natuur. 60 km. t.z.v. Cahors. Table d'hôte. Open vuren. Meer dan 500 boeken. Hele beste 2-pers. kamers met douche.

Demi-pension v.a. Frs. 75,- p.p.p.d.

Bel Rudolf en Martine van de Fermette Heureuse,
09-33.63.30.64.13, Ste. Sabine,
82140 St. Antonin-Noble-Val, France.

en 5 cm hoog en, zoals gezegd, schuin gezaagd. Tegen de schuine kant is het spiegelglas geplakt. Het lijkt ons best wel een aardig hulpmiddelje.

Het gehele bouwwerk is opgetrokken van niet al te zware houten stijlen, gordingen en muurplaten en rust op een vrij lage maar niettemin goede stenen fundering. In en om de volière is, zoals de foto laat zien, geen beplanting aangebracht. Nu is het inderdaad zo, dat vanwege de kanaries er weinig eer aan beplanting in de volière is te behalen. In dit geval zouden enkele decoratieve boomstammetjes en flinke takken het zeker wel doen. Om de volière is er echter best wel wat met planten te doen. Nu zal het aanleggen van een smalle border misschien wel wat te veel gevraagd zijn, maar enkele bakken met zogenaamd zomergoed, zullen het geheel zeker nog weten te verfraaien. Wij willen dat toch gaarne even kwijt. Bloemen en planten horen zo bij vogels en ook en vooral het oog wil wel eens wat.

Van de heer J. C. M. Jansen, Azuurweg 256 in Tilburg, ontvingen wij foto nummer 3 welke vergezeld was van het volgende schrijven:

„Mijn grootvader hield vroeger, toen ik nog maar net kon lopen, al vogels en ik ben als het ware tussen de vogels grootgebracht. Inmiddels ben ik getrouwd en woon ik op een flat. Niet direct een gemakkelijk woonverblijf om ook nog vogels te houden zult u zeggen. Toch wil ik alle flatbewoners die van vogels houden aansporen om het te proberen. Met wat goede wil is er, bijvoorbeeld op een balkon, best wel een vogelverblijfje te bouwen waarin dan op een verantwoorde wijze vogels gehouden kunnen worden, of het nu kanaries, wildzang of andere soorten zijn doet er niet toe. Zelf heb ik van een oude kast een kooi gemaakt. Deze kooi is 1.15 m breed, 60 cm diep en 90 cm hoog. Je zou het kunnen beschouwen als een zogenaamde kistkooi. In die kooi wonen 4 kanaries, te weten 1 man en 3 poppen. In een ruime zangkooi

heb ik ook nog een vink en beide mannen zingen dat het een lieve lust is. Het gevolg hiervan is bovendien, dat de aanwezigheid van deze vogels ook weer veel vogels van buiten aantrekt. Ik woon in een bosrijke omgeving en het gebeurt herhaaldelijk dat de buitenvogels een bezoek brengen en tevens een graantje meepikken. Er staat dan ook altijd wel wat voor ze klaar. Het is een lust om te zien en te horen. Beneden, in het schuurtje, heb ik nog enkele broedkooien, elk 50 x 50 x 40 cm groot, waarin ik kanaries kweek en met redelijk succes. In dat verblijf brandt de gehele dag de TL-verlichting en er heerst een constante temperatuur van zo om en nabij de 20 graden celsius. Vogels houden en kweken, ook op een flat, is best te doen. Mijn buurman heeft op het balkon een kooi waarin hij wat tropen houdt en een andere bewoner van onze flat kweekt al jarenlang kanaries in het schuurtje. Nogmaals het is allemaal heel goed te doen”.

Wij sluiten ons hierbij gaarne aan.

DE VOEDERSPECIALIST

Pr. Julianastraat 12 - 2802 JR Gouda (Korte Akkeren)
Telefoon 01820-1 31 90

GRANDIOZE AANBIEDING.....

Doos trosgierst, NIEUWE OOGST, netto inhoud 25 kg. voor een prijs van slechts f. 155,- franco thuis.

Negerzaad, hennep, trosgierst en alle andere zaden tegen scherpe prijzen.

Ook alles voor uw hond of kat. Prijzen onder voorbehoud. Bogen intensief 500 gram voor f. 85,-.

Het complete assortiment voor de vogelliefhebber

- boekenafdeling.... vogelafdeling.... (ook aankoop)
- kwaliteitszaden, opfokvoeders....
- honderden soorten kooien.... alsmede

- een volwaardig assortiment aan diverse materialen

Onze eigen fabricatie en belangrijke importen staan borg voor kwaliteit en service.

Openingsdagen en -uren:
maandag t/m vrijdag : van 14.00-20.00 uur
zaterdag : van 09.00-13.00 uur

FAUNA LUX

GROOT- EN KLEINHANDEL
Afdeling „discount“ - Brusselstraat 96 b
B-1681 Sint-Martens-Lennik
Telefoon 02/532.56.50

Nicotinezuur

Nicotinezuur is wat structuur betreft verwant aan het tabaksalkaloïde „nicotine” maar heeft natuurlijk geheel andere eigenschappen. Nicotinezuur is voor de levende cel onontbeerlijk terwijl nicotine een zwaar vergif is.

Nicotinezuur, ook wel eens vitamine P genoemd, speelt een rol bij de vorming van enzymen die bij de stofwisseling van vetten en koolhydraten maar ook bij de ademhaling van de cellen van grote betekenis zijn. Bovendien beïnvloedt deze vitamine de groei en de ontwikkeling van de bevedering.

De stof komt o.a. voor in groenvoeders, aardnoten en gerst.

Een trage groei, algemene zwakte en een slechte bevedering maar ook ontstekingen aan de huid kunnen wijzen op een gebrek aan nicotinezuur.

Pantotheenzuur

Pantotheenzuur is onmisbaar bij vele enzymatische processen van de stofwisseling.

Melk, eigeel, aardnoten, groenvoeders en zonnebloempitten zijn goede leveranciers van deze vitamine. Slechte groei, lage broeduitkomsten en een slechte bevedering met kale plekken in de nek en hals kunnen op een gebrek aan pantotheenzuur duiden.

Inositol

Inositol speelt een rol bij de vetstofwisseling en komt voor in zowel dierlijk als plantaardig weefsel. Over de betekenis van deze vitamine met name voor de vogels is weinig bekend. Het schijnt dat de vitamine in zijn werking veel overeenkomst vertoont met choline.

Para-aminobenzoëzuur

De stof is waarschijnlijk een vitamine voor een vitamine en is noodzakelijk voor de vorming van foliumzuur. De vitamine komt voor in biergist. Deficiënties geven groei stoornissen te zien.

Vitamine C

Vitamine C komt voor in groenten en verse vruchten. Rijk aan vitamine C zijn zwarte bessen, rozebottels en citrusvruchten.

Grasparkieten kunnen uit koolhydraten zelf vitamine C opbouwen, zodat een tekort aan deze vitamine bij een afwisselende voeding niet voor zal komen. Vitamine C is zeer

grasparkieten allerlei

door H. W. J. v. d. Linden

lucht- en lichtgevoelig. De vitamine is van fundamenteel belang bij de vorming van het bindweefsel. Ook vervult het een rol bij de totstandkoming van de rode bloedkleurstof en bij de cel-ademhaling.

Mineralen

Al eerder hebben we gezien dat levend weefsel hoofdzakelijk is opgebouwd uit de elementen koolstof (C), waterstof (H), zuurstof (O) en stikstof (N). Tensamen vormen deze elementen ruim 96% van het totale lichaamsgewicht van de grasparkiet. De overige 4% is een verzameling stoffen van mineralen of anorganische oorsprong zoals calcium, fosfor, natrium, kalium, chloor, magnesium en nog een aantal andere.

Sommige elementen zijn in zulke kleine hoeveelheden aanwezig dat ze ook wel sporenelementen genoemd worden. Ondanks de zeer

geringe hoeveelheden zijn sporenelementen echter levensnoodzakelijk.

Niet alle sporenelementen zijn echter essentieel voor elk levend wezen. Bepaalde elementen, zoals b.v. aluminium, zijn volkomen nutteloos voor levende organismen. Andere, zoals kwik, lood, cadmium en arsenicum, die door de toenemende mi-

lieuervulling steeds meer voorkomen, zijn zonder meer toxisch. Het verzamelen van groenvoer en onkruidzaden in de nabijheid van autowegen en industriegebieden moet om deze reden dan ook sterk worden ontraden.

Een 14-tal sporenelementen echter zijn zoals men thans aanneemt essentieel voor het leven. Deze zijn: ijzer, koper, zink, mangaan, kobalt, jodium, molybdeen, selenium, fluor, nikkel, tin, chroom, silicium en vanadium. Het is evenwel mogelijk dat nog andere sporenelementen in de toekomst essentieel blijken te zijn.

De minerale bestanddelen van levende organismen zijn niet alleen noodzakelijk omdat ze in aantoonbare hoeveelheden in het lichaam voorkomen doch veel meer omdat het onmisbare bouwstoffen voor het skelet zijn noodzakelijk bij de groei en opbouw van nieuw te vormen en te vervangen cellen. Voorts zijn het bouwstenen van ingewikkelde verbindingen zoals de rode bloedkleurstof, hemoglobine, en van verscheidene enzymen en hormonen. In de vorm van bepaalde zouten opgelost bepalen ze de fysisch-chemische gesteldheid van de lichaamscellen en vloeistoffen, regelen de osmotische druk, zwellingsdruk van de colloïdale stoffen en helpen de H-ionenconcentratie in het protoplasma in stand te houden. De dosering van sporenelementen dient uiterst nauwkeurig te geschieden waarbij als regel geldt dat teveel even slecht is als te weinig.

Sommige stoffen immers zoals b.v. de spore-metalen zijn in kleine hoeveelheden levensnoodzakelijk in grote hoeveelheden een dodelijk vergif.

Om overdosering van sporenelementen te voorkomen verdient het aanbeveling deze toe te dienen in de vorm van natuurlijke producten die de betreffende elementen bevatten. Vergissingen zijn dan vrijwel uitgesloten.

De belangrijkste stoffen zullen we in de volgende artikelen eens wat nader bekijken.

RECTIFICATIE

In de vorige aflevering, zie pag. 331, is een zetfoutje geslopen. In de 2e kolom, de laatste alinea van het stukje **Vitamine B12** staat „Een vitamine B12 gebruik zal etc.”. Dit moet zijn „Een vitamine B12 gebrek”.

de geelvleugel ara

Foto: Horst Müller

De geelvleugel ara, waarvan de wetenschappelijke naam *Ara macao* luidt, is een ongeveer 90 cm grote vogel welke voorkomt van Zuid Mexico tot Oost Equador, Oost Peru, Bolivia en Brazilië.

Ze leven in de tropische oerwouden en houden zich veelal op in de hoge oerwoudebomen. Als de mais rijp is en geoogst wordt komen ze ook voor in de landbouwgebieden. Ze richten dan nogal wat schade aan, niet alleen aan de te velde staande mais maar ook aan vijgen en andere vruchtbomen.

Buiten de broedtijd trekken ze in groepen op, tijdens de broedperiode uitsluitend paarsgewijs. Hun voedsel bestaat uit vruchten, noten en granen.

Broeden doen ze in grote hollen in hoge bomen en een compleet legsel bestaat uit 2 witte eieren.

Niettegenstaande het fraaie kleurplaatje en het feit dat u ze ongetwijfeld wel eens in dierentuinen heeft gezien, volgt hier een signalement van deze zeer beslist fraaie vogels.

Bij de man is de boven- en onderzijde scharlakenrood, de vleugeldekveren fel geel met groene punten. De slagpennen, stuit, boven- en onderstaartdekveren en de punten van de middelste staartveren

zijn lichtblauw. De overige staartveren zijn bijna volledig blauw. De wangen zijn naakt en rose van kleur, de ogen geelachtig wit, de snavel wit met donkere punt en een driehoekige bruin-zwarte vlek aan de zijkanten bij de snavelbasis. De ondersnavel is zwart met een wat lichtere punt. De poten zijn eveneens zwart. De wijfjes verschillen nauwelijks van de man. Hun snavel is wat kleiner, breder en meer gekromd. Bij de jonge vogels zijn de kleine en de middelste vleugeldekveren groen, de schouderdekveren in het midden geel en verder groen. De grote onderdekveren geelachtig olijfgroen met een wat rode waas, alleen de uiteinden van die veren zijn rood.

Heel vroeger werd deze arasoort erg veel gehouden. Reeds in de 16e eeuw worden ze door wetenschappelijke expedities vermeld. Laten ze in hun verspreidingsgebied nogal eens een luid gekrijs horen, in gevangenschap zijn ze rustig, worden ook gemakkelijk tam en zijn ze leergierig. Bovendien hebben ze enig imitatietalent. Hun voedsel dient te bestaan uit zonnepitten, noten, mais, rijst, haver, vruchten, verse en zachte twijgen, wortel en beschuit.

Meermalen zijn deze vogels in ge-

vangenschap gekweekt, zowel in kool als in de volière, met name in Californië en in Florida.

Als nestgelegenheid hadden ze de beschikking over broedkasten welke van 3 tot 4 cm dikke planken waren gemaakt, een grondoppervlakte hadden van 1.20 x 1.20 m en 60 cm hoog waren. Deze kasten hadden geen bodem maar werden zo op de grond geplaatst met op die grond nog een laag zaagsel en turf-molm. Er werden 2 soms ook wel eens 3 eieren gelegd. Alleen het wijfje broedt, alhoewel het mannetje meermalen per dag in de broedholte verblijft. Na ongeveer 25 dagen broeden komen de eieren uit. In de onderhavige gevallen werd er maar steeds één jong geboren. Als opfokvoer werd er in melk geweekt brood en beschuit, veel gekookte eieren, sinaasappel, banaan, tomaten en halfrijpe mais verstrekt. Na ongeveer twee maanden vliegen de jongen uit en worden dan nog vrij lange tijd door de oudervogels gevoerd.

□

vitaminen en mineralen 1-2

Door H. B. J. Willemsen

Vitamine E:

Ook bij vitamine E is er weer sprake van een complex van vitaminen binnen de groep. In het algemeen is de functie van de vitamine nog niet geheel en al duidelijk. Wel is echter bekend, dat deze vitamine belangrijk is voor de vruchtbaarheid, de groei en de stofwisseling. Bij proeven is n.l. gebleken, dat het ontbreken van de vitamine E duidelijk storingen deed ontstaan bij de vruchtbaarheid, de groei en de stofwisseling in het lichaam. Vitamine E is in de stofwisseling verantwoordelijk voor het verhinderen van de oxydatie (=verbranding door zuurstof) van vetzuren.

Vitamine E wordt door het lichaam zelf in voldoende mate aangemaakt, maar vogels met duidelijk grote legfels of vogels, die meerdere legfels kort achter elkaar moeten produceren b.v. Australische prachtvinken, waarvan de eitjes meestal door Japanse meeuwtjes worden uitgedroogd) kunnen vaak wel een steuntje in de rug gebruiken. Voor de vogelliefhebber komt dan tarwekiemolie het meest in aanmerking. Ook in katoenzaadkiemolie komt de vitamine E voor.

Ook kan het belangrijk zijn om oude mannen, die in de nadagen van hun leven zijn, en toch nog gebruikt moeten worden voor de kweek, een extra dosis vitamine E toe te dienen (b.v. door een paar druppels tarwekiemolie te verstrekken op een in melk geweekt stukje bruin brood).

Vitamine F:

Het is de vraag of deze vitamine wel werkelijk tot de vitaminegroep gerekend kan worden. Er is hier eigenlijk geen sprake van een kool-

waterstofverbinding, maar van onverzadigde vetzuren.

De onverzadigde vetzuren zijn voor het lichaam echter wel zeer belangrijk, omdat ze controle uitoefenen op de cholesterolespiegel in het bloed. Een te hoge cholesterolespiegel in het bloed betekent n.l. het dichtslibben van de bloedvaten en dit kan de aanleiding zijn van vele ziektes met zelfs dodelijke afloop. Naast vaatziekten kan een gebrek aan overzadigde vetzuren leiden tot exceem en huidaandoeningen. Deze vitamine of onverzadigde vetzuren komen voor in vetten.

Vitamine K:

Evenals bij de vitaminen B, D, en E is ook hier weer sprake van een vitamine-groep, die allen noodzakelijk zijn voor de vorming van prothrombine. Pro-thrombine is de stof, die verantwoordelijk is voor de uiteenrafeling van de bloedplaatjes tot draden. Deze eigenschap van de bloedplaatjes is onontbeerlijk voor de stolling van het bloed in de wond, wanneer een verwonding is opgetreden. Het ontbreken van deze vitamine kan dus leiden tot bloedingen, die niet ophouden door het ontbreken van het stollingseffect. Vitamine K komt voor in koolsoorten en spinazie.

Ook de bacterieën van de darmflora van het lichaam zijn in staat deze vitamine te vormen.

Vitamine K bevat het mineraal ijzer (Fe).

Vitamine P:

In tegenstelling tot wat vaak als vitamine P wordt aangeduid (vitamine B), berust deze vitamine niet op de minerale basis nicotinezuur, zoals dat het geval is bij B₄, maar op het mineraal rutine.

De functie van vitamine P is het herstellen en het afdichten van de

haarvaten bij een beschadiging ervan.

Bij het ontbreken van vitamine P kunnen storingen ontstaan in het functieherstel van de haarvaten. Vitamine P komt voor in citrusfruit, paprika, diverse onkruiden en boekweit.

Mineralen.

Naast vitaminen zijn mineralen een belangrijk bestanddeel in het (vogel-)lichaam. Daar niet alle mineralen in de vitaminegroep aanwezig zijn, is het – voor het goed functioneren van het vogellichaam – noodzakelijk, dat mineralen verstrekt worden in het voedingspakket.

In de handel zijn diverse mineralenmengsels verkrijgbaar, van goed bekendstaande merken en namen. Mineralen zijn noodzakelijk voor een goed functioneren van de stofwisseling en het zijn niet-organische stoffen. Dit betekent dus, dat deze stoffen wel in de natuur voorkomen, maar niet zelfstandig door het (vogel-)lichaam aangemaakt kunnen worden.

Mineralen zijn belangrijk voor het opbouwen van de onderdelen van het geraamte, de groei, bloed en bloeddruk, zuurgehalte van het bloed, bloedkleuring en de opnamecapaciteit van de rode bloedlichaampjes voor zuurstof en voedsel.

De belangrijkste mineralen zijn:

Calcium:

Calcium is een mineraal, dat o.a. nodig is voor de opbouw van het beenderstelsel, de bloedstolling en de vorming van de eierschaal.

Men vindt dit mineraal vooral in sepias (rugschilden van een inktvissoort), grit, een soort fosfaat (en daarom is calcium ook weer belangrijk voor de bouw van het DNA-

molecuul), krijt en melk.

Ferzijde: Voor de eiproduktie van diverse vinkachtigen is niet alleen het calcium noodzakelijk, maar is het tevens verstandig de vogels eischalen te verstrekken met nog resten van eistruif en eivliezen eraan.

Sepia, de rugplaat van de pijlstaartinktvis, is volop in de handel verkrijgbaar, voor slechts weinig geld. Strandbezoekers kunnen de rugplaat regelmatig langs de vloedlijn vinden, maar deze platen moeten voor gebruik eerst goed gespoeld worden in zuiver leidingwater.

Fosfor en fosfaten:

Fosfor is nodig voor het beenderstelsel en is vaak samen te vinden met calcium. Fosfor geeft de taaiheid aan het bot.

Fosfaat is belangrijk voor de bouw van het DNA-molecuul, dat zo'n heersende rol speelt in het voortplantingsproces.

Fosfor treft men aan in kalk en sepia.

Ook in veel dierlijk voedsel (o.a. universeelvoer) treft men fosfor aan. Fosfaat komt voor in vele groenvoersoorten.

Een teveel aan het mineraal fosfor kan nadelig zijn voor het opnamevermogen van ijzer door het lichaam.

Natrium:

Natrium is een mineraal, dat niet onafhankelijk in de natuur voorkomt. Het is een mineraal, dat sterk reageert met zuurstof en is voor het lichaam een belangrijk bestanddeel van het beenderstelsel en beïnvloedt tevens de bloeddruk. Natrium treft men vooral aan in zouten. Vaak ook gaat natrium een verbinding aan met zuurstof en chloor.

Chloor:

Chloor is evenals natrium niet zelfstandig in de natuur aanwezig. Het is dan verbonden met zout en is als mineraal ook belangrijk voor het beenderstelsel en de bloeddruk.

Teveel zouten maken de vogels dorstig en dat kan dan weer leiden tot darmstoornissen en -ontstekingen.

Kalium:

Kalium is een mineraal, dat als chemische verbinding in de natuur voorkomt, zoals dat ook het geval is bij chloor en natrium.

Kalium is belangrijk voor het beenderstelsel en de zuur-basenuitwisseling van de stofwisseling (ph-gehalte).

Kalium komt in bruikbare vorm voor in melk en fruit.

Magnesium:

Magnesium is een lichtmetaal, dat voor de stofwisseling een nog belangrijker rol speelt dan kalium. Tevens geeft magnesium stevigheid aan het geraamte zonder dat dit leidt tot het zwaarder worden van de vogel.

Het ontbreken van magnesium leidt tot stoornissen in de groei en het verenkleden van de vogel wordt erg rommelig.

Bij volwassen vrouwelijke vogels is magnesium ook belangrijk voor de vorming van de eischaal.

Magnesium komt voor in diverse granen, maar vooral in tarwe.

Ijzer:

Ijzer is het mineraal, dat verantwoordelijk is voor de rode bloedkleurstof en het opnamevermogen van zuurstof door de rode bloedlichaampjes. Talrijke enzymen zijn uitgerust met het mineraal ijzer. Het enzym „Tyrosinase" is onderanderen verantwoordelijk voor het oxydatieproces van de melaninecellen in de veren.

Ijzer komt voor in eigeel en spinazie, alsmede ook in andijvie.

Een teveel aan ijzer is echter weer gevaarlijk, omdat ijzer verantwoordelijk is voor de afbraak van de provitamine D. Teveel ijzer kan dus leiden tot een tekort aan vitamine D, waardoor verweking en poreusheid van de botten kan ontstaan. Het ontbreken van het mineraal ijzer leidt onherroepelijk tot bloedarmoede.

Zink:

Zink is een mineraal, dat veelal in verbinding voorkomt in de natuur en in het lichaam verantwoordelijk voor de stofwisseling van de enzymen. Zijdelings heeft zink een functie bij de bouw van het geraam-

te en de samenstelling van de eischaal. In de groei schijnt zink onontbeerlijk te zijn.

Bij het ontbreken van zink ontstaan er stofwisselingsstoornissen in de enzymen, zodat oxydatie van pigmentcellen zich slecht ontwikkelt. Het gevolg is dan kleurstoornis in de veren, die de vogel in kwestie een vlekkelig beeld geeft.

Veel kwekers zullen dan ook de schuld van de keurmeester-opmerking: „Vlekkerige bijkleur" moeten zoeken in het zink-bestand en niet in de bijvoeding van kleurstimulators, zoals zo vaak gebeurt.

Koper:

Koper is het mineraal, dat in vele produkten in kleine hoeveelheden voorkomt. Bij een gevarieerde voeding krijgt het lichaam voldoende koper binnen.

Koper is een belangrijk bestanddeel bij de aanmaak van bloed, omdat koper de opname van ijzer mogelijk maakt.

Jodium:

Jodium is een mineraal, dat gemakkelijk verbindingen aangaat met zout en een belangrijke rol vervult in de stofwisseling, omdat het de werking en de groei van de schildklier aan banden legt.

Jodium moet apart b.v. door middel van levertraan verstrekt worden, omdat het jodium in het natuurlijke voedingspakket niet voorkomt.

Mangaan:

Mangaan is een mineraal, dat in zijn werkingsfeer veel doet denken aan magnesium. Het is o.a. belangrijk voor de vorming van het beenderstelsel bij jonge vogels.

Mangaan speelt ook een rol in de enzym-stofwisseling en vervult daarmee een belangrijke rol binnen het DNA-molecuul, dat voor de voortplanting van de soort zo belangrijk is.

Zonder het mangaan kan er geen goede eischaal komen en daarnaast een slechte ontwikkeling van het embryo, ja zelfs het afsterven van het jong in de dop is zelfs mogelijk.

Mangaan is rijkelijk aanwezig in blauwmaanzaad, fruit, groenvoer en besdragende heesters.

Tekst: Cevab
Foto's:
Horst Müller en H. Schremp

geelgors eigen kweek

De Geelgors, Emberiza citrinella, komt voor in Europa en Westelijk Azië. Er zijn drie ondersoorten. Enige jaren geleden kwamen in België 60.000 broedparen voor en in Nederland 30.000. Zowel in België als in Nederland neemt het aantal helaas af. De oorzaak van die teruggang is het gevolg van biociden-vergiftigingen en een gebrek aan zaden van wilde planten. Ongeveer 75 % van het aantal in ons land voorkomende geelgorzen is standvogel, de resterende 25 % trekt in oktober-november naar o.a. Duitsland, Frankrijk, Spanje, Portugal en Marokko, en in maart/april weer terug.

Meestal verblijven ze in velden, weiden en tuinen waar zich struiken en kreupelhout bevinden. Tijdens de winter trekken ze in troepen op om gezamenlijk naar voederplaatsen te zoeken. In het voorjaar gaan ze dan weer paarsgewijs hun 's weegs naar hun gebruikelijke standplaatsen.

De geelgors is zeker wel een mooie vogel en niet ongezeelig. In de broedtijd kan hij echter wel eens twistziek en schuw zijn. Ze vermij-

den dan ook de meer bewoonde streken en nestelen in open landschappen, bosjes, bosranden, heggen en struikgewas op heidevelden en braakliggende gronden. Het popje bouwt alleen en het nest ligt goed verborgen onder halmen op de grond of daar dicht boven. Het bouw materiaal bestaat uit allerlei plantedelen, grasstengels, bladeren en mos en van binnen gestoffeerd met meestal paardehaar. Ooit heeft er een natuurvorser eens een nest van de geelgors uiteengeplozen en

hij kwam tot de volgende gegevens. Het bestond uit 630 paardeharen 1755 korte haartjes, 195 gram groen 3 vruchten van de klaver, 20 bladeren van het havikskruid, een stukje vitrage, een eindje touw en 35 gram schapewol. Normaal is het nest komvormig, maar de wonderen zijn de wereld niet uit en in 1922 werd er bij Huissen een nest van deze vogelsoort gevonden dat voorziet was van een soort deksel. Het was grotendeels vervaardigd van paar dehaar en van hetzelfde materiaal was ook het deksel gemaakt dat scharnierend over de nestkom sloot.

Wilde de vogel op de eitjes gaan zitten, dan moest eerst de „paarde deken“ worden opgetild. Gewoonlijk broedt deze soort wees, soms ook wel driemaal per seizoen, van april tot juli. Een legsel bestaat uit 3 tot 5, zelden 2 of 6, bleekroze eieren met bruine tekening. Karakteristiek zijn de bruine adertjes en lijntjes en vandaar de naam „schrijvereitjes“. De broedduur is 12 tot 14 dagen. De pas uitgekomen jonge hebben alleen op kop en rug we

grijs dons. De snavelranden zijn lichtgeel, de bek- en keelholte is roze gekleurd. Als de jongen om roedsel bedelen uiten ze een zacht en stamelend „tsriep-tsriep-tsriep”. Ze verblijven ongeveer 12 dagen in het nest maar als ze dit dan verlaten kunnen ze nog niet vliegen. Nog geruime tijd verblijven ze dan in de directe omgeving van hun geboorteplekje en worden door de beide oudervogels gevoerd. Het jeugdekleeft vertoont betrekkelijk weinig geel, het is meer grauwgroen van kleur.

Zijn geelgorzen voornamelijk zaadeters, tijdens de broedperiode nemen ze veel insecten op en daarmee worden ook de jongen gevoerd. Dat dierlijke voedsel bestaat voornamelijk uit larven van bladwespen, kleine sprinkhanen, kevertjes en allerlei soorten rupsen. Als de jongen zelfstandig zijn en ook al goed kunnen vliegen, verblijven ze toch nog enige tijd bij de ouders om daarna weg te trekken en gezelschap van andere soortgenoten te zoeken.

Opvallend bij de geelgors is de snavelvorm. Het snijvlak van het bovenste deel van de snavel is naar beneden gebogen en zo vormen deze snijvlakken een gebogen lijn waardoor de zaden die ze opnemen

gemakkelijk gepeld kunnen worden.

Wat het broeden betreft zij nog opgemerkt dat dit in hoofdzaak wordt gedaan door het popje. Slechts af en toe, en dan nog voor heel korte tijd, lost het mannetje haar af of broedt helemaal niet.

In de volière

In de Vogelwet 1936 staat de geelgors genoemd als kooivogel, hetgeen betekent dat wij deze soort in de volière mogen houden. Toch is de belangstelling voor ze niet zo erg groot hoewel moet worden gezegd dat er nog steeds liefhebbers zijn die ze houden en er ook wel degelijk mee kweken.

In de volière gedraagt de geelgors zich op verschillende manieren. Wanneer het niet in de volière geboren exemplaren betreft zijn ze aanvankelijk wat schuw en onrustig maar ze passen zich later toch wel erg goed aan en leven dan ook in goede harmonie met andere soorten. Tijdens de broedperiode neemt de agressiviteit wat toe en kan vooral de man wel eens voor wat stuntwerk zorgen. Exemplaren die in de volière zijn geboren zullen zich aanmerkelijk rustiger gedragen. Dikwijls zijn dat zeer vreedzame vogels die zelfs enige genegenheid voor hun verzorger tonen. Ze pikken

dan gaarne een insect of meelworm uit de hand.

Als basisvoedsel is een goed mengsel wildzangzaad en een zo ruim mogelijke diversiteit van onkruidzaden voldoende. Hun voorkeur gaat in het algemeen uit naar gierst en gepelde haver. Daarnaast is het noodzakelijk dat ze universeelvoer opnemen met daarin wat dierlijk levend voedsel zoals mierenpoppen, meelwormen, spinnetjes etc. In de broedperiode is een uitbreiding van dat dierlijk voedsel noodzakelijk en van levensbelang voor de jongen. Ook mogen rijpe en halfrijpe onkruiden niet vergeten worden.

Kweken in volières met deze soort is beslist niet gemakkelijk, maar laat u zich niet ontmoedigen het gaat wel en het bewijs was er op de laatstgehouden COM-Wereldtentoonstelling in Breda waar ze zelfs goed vertegenwoordigd waren.

Als tentoonstellingsvogel doen ze het, vooral wanneer het wat rustige exemplaren zijn, erg goed. Op laatstgenoemde tentoonstelling behaalden enkele exemplaren niet minder dan 88 punten en de laagste was gewaardeerd met 87 punten. Met geduld en inzicht zijn vooral de eigen kweek vogels heel goed aan de tentoonstellingskooi te wennen en zullen ze zich zeker wel weten te tonen.

22/16mm

uw vraag | ons antwoord

Hoewel ik geen kanariefokker ben, kocht ik twee jaar geleden als aanvulling op het gemengde gezelschap in mijn volière een stel goudgele kanaries. Vorig jaar fokte ik uit deze twee vogels kakelbonte jongen die ik niet weggedaan heb omdat het uiteindelijk toch wel leuke vogeltjes waren. Dit jaar hebben ook deze bonte kanaries volop jongen gebracht zonder dat ik weet wie de vader is geweest. Maar tussen al die bonte jongen zat een vogel die, op een paar witte staartpennen na, volgens kenners een groenopaal moest zijn. Hoe kon ik nu uiteindelijk twee gele kanaries een groenopaal fokken?

W. A. te U.

ANTWOORD

Bij de kleurkanarie zijn veel erfe-

lijke eigenschappen bekend. Maar nu komt dit in de praktijk wel hier op neer dat nagenoeg alle verantwoordelijk zijn voor een vermindering van de pigmentkleur of zelfs voor het totaal verdwijnen van de pigmentkleur waardoor alleen de vetstofkleur overblijft, die op haar beurt ook weer aan factoren onderhevig is. Zo kennen we bij de kanaries de opaal-factor, die een sterk bruin verdringend karakter bezit. Fokken we deze factor in een goud isabel, dan fokken we wel een goud isabel opaal maar uiterlijk zal de vogel geen bruin meer laten zien en dan sterk overeenkomen met de kleur van een goudgele kanarie. In uw geval zal dan ook een van de gele kanaries een dergelijke pigmentvogel zijn geweest. Door nu een pigmentvogel te paren aan een vetstofvogel verkrijgen we bonte kanaries, maar wat ook mee overgaat

is die opaal factor. In het eerste jaar zult u daarvan weinig merken maar in het tweede jaar zien we dat bepaalde eigenschappen in een vogel worden gekombineerd. De „echte“ gele kanarie zal genetisch de aanleg voor groen hebben gehad, ook uiterlijk niet zichtbaar doordat een factor dit belet. In het afgelopen broedseizoen heeft u een herkombinatie van de eigenschap voor de groene kleur en die voor opaal verkregen in een vogel en deze noemen we dan ook groen opaal. De aanwezigheid van een aantal witte staartpennen is nog een restant van uw vorige bonte vogel. Deze bontvorming zal u er moeilijk uit kunnen fokken en uw groen opaal vogel zal dan ook nog niet in aanmerking komen om als kleur kanarie tentoongesteld te worden.

vogelhandel...

Tekst: H. Seegers

Foto: Mollinger

Heeft u dat nu ook, wanneer u naar een vogelmarkt of tentoonstelling gaat met het voornemen om alleen maar te kijken, dat u zich moet bedwingen om toch niet een vogeltje te kopen?

U weet, dat u op een vogelmarkt dikwijls bedrogen uitkomt of de mooie vogel van de tentoonstelling eigenlijk niet eens nodig heeft.... en toch kunt u het niet laten. Mankeert er niets aan het diertje? Meestal niets te constateren, dus u trapt erin en koopt het.

Wellicht bent u na een paar dagen een ervaring rijker en een illusie (lees: vogel) armer, want het beestje is dood.

Ook komt het nogal eens voor, dat een vogel, die in een (te) warme tentoonstellingszaal heeft gezeten bij plotselinge overwenning in een

koudere volière haar verenkleed verliest. Door deze tweede rui is vooral de pop voor de eerstvolgende kweek meestal uitgesloten; in het gunstigste geval heeft u er in een volgend jaar nog wat aan.

Onlangs heb ik gelezen, dat een afgesneden schijf van een ui in het drinkwater na afloop van de tentoonstelling zou voorkómen, dat een vogel in de rui valt. Het proberen altijd waard natuurlijk!

Op een vogelmarkt – en dan vooral een grote – loopt u ten aanzien van uw aankoop meer risico's dan op een tentoonstelling, want u kent de meeste verkopers niet.

Zo zal een verkoper op de markt vrijwel altijd beweren, dat de vogel koud heeft gezeten en rustig in de buitenvolière of een onverwarmd binnenhok kan. In het volste vertrouwen doet u dat dan ook en de

volgende dag zit de vogel niet meer doch ligt hij wel koud.... voor a tijd! Niet alleen zonde van het geld maar ook jammer voor het arme dier, het wil tenslotte ook graag leven net als u en ik.

De leeftijd van een ongeringde vogel is natuurlijk ook altijd dubieus; moet afgaan op wat de verkoper (misschien niet eens de kweker) probeert wijs te maken. Volgen hem is het vanzelfsprekend een jor ge vogel en dat kan nog wel was zijn ook. Maar hoe jong is ook een vraag en een belangrijke met het oog op het tijdstip, waarop u met de kweek wilt beginnen.

Persoonlijk ben ik door schade en schande in het verleden wel zo wij geworden, dat ik bij een mij beker de kweker liever wat meer betaal dan mij op de vogelmarkt door een opkoper of scharrelaar bij het been te laten nemen. U kunt weleens geluk hebben, wanneer iemand zijn overtollige voorraad niet kwijt kan (meestal de mannen), maar koop dan van de kweker zelf, dan hebt misschien nog enig verhaal.

Natuurlijk moeten we allemaal wel eens vogels kwijt, waarvan we we

ten, dat de kwaliteit of de kleur- (vererving) niet optimaal is.

Nu hangt er veel vanaf, wat de koper ermee wil. Heeft de man alleen een volière als „kijkkast” of moet de kanarie in een kooitje, dan doet de kleur er misschien weinig of niets toe.

In de warme huiskamer mag ook de conditie zelfs nog iets minder zijn dan wanneer het dier met soortgenoten moet stoeien in een buitenvolière. U houdt tafelfootbal in de winter in de kamer bij de kachel waarschijnlijk ook langer vol dan wedstrijdvoetbal in de regen op een veld met jonge getrainde spelers!

Ook het feit of de vogel voor de kweek bestemd is, kan van groot belang zijn. In het algemeen zal ik persoonlijk dan ook liever dergelijke vogels slijten aan een opkoper dan aan een collega-kweker. In elk geval lijkt mij verkoop van minder goede vogels aan leden van de eigen vereniging of bond tegen een hogere prijs dan de opkoper biedt, moreel niet verantwoord. Op zijn minst zal men (met name de onervaren kweker) moeten wijzen op eventuele tekortkomingen of gebreken van de vogel.

Verder kan de geslachtsbepaling twijfels oproepen. Vooral bij jonge vogels en in het bijzonder bij sommige soorten postuurkanaries als de Gloster, de Lizard en de Border, is het geslacht dikwijls zeer moeilijk te onderkennen. Het zingen moet dan de doorslag geven.

Voor de beroepshandelaar vormt dit in het geheel geen probleem, voor hem zijn de poppen het goedkoopst, dus de meeste aangeboden exemplaren zijn poppen en de te verkopen vogels zijn meestal mannen!

Doorziet u zijn slimmigheid, dan vraagt u de poppen terug en biedt ze een volgende keer opnieuw aan. Wellicht constateert hij dan dat het mannen zijn en heeft u uw doel bereikt.

Omdat – zulks in tegenstelling tot de kleurkanaries – bij de postuurkanaries de prijzen van mannen en poppen niet of nauwelijks verschillen, worden soms spannen verkocht, waarvan de verkoper mijns inziens wel weet, dat het geen spannen zijn (meestal mannen natuurlijk!). Het bewijs wordt meestal na enkele dagen in uw volière of broedkooi geleverd, hetzij door gezang van beide of verwoede vechtpartijen.

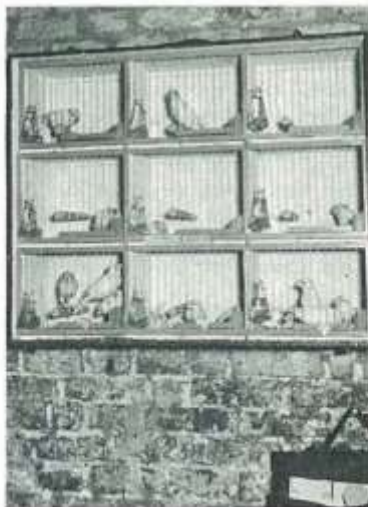
En wat dacht u van bontvorming in het gevederte, dat na enige dagen of weken voor de dag komt? Juist... uitgetrokken veren of veertjes!

U voelt zich alweer genomen en omdat u de verkoper wellicht niet kent, zit u min of meer vast voor het broedseizoen. U kunt er niets mee en heeft er alleen maar ergeris van.

Alleen hierom is het al beter om nieuwe vogels in de herfst of vroege winter aan te schaffen dan in het voorjaar; u kunt dan nog tijdig maatregelen treffen, maar dat wist u natuurlijk zelf ook wel. U heeft er echter niet bij stilgestaan of er zijn vogels verkocht, die u achteraf bezien eigenlijk voor de kweek niet kon missen, maar... het bod was aantrekkelijk, het voer is duur en u had toch het hok nog vol. Bovendien gaat er weleens een vogel dood of raakt er eentje uit conditie, waarvoor u geen reserve achter de hand had, dus moet er alsnog gekocht worden.

Collega-kwekers hebben er geen meer over, dus elders gekeken. Geen succes? Dan op naar de vogelmarkten, met de gevolgen als vorenomschreven. Weet u soms of de jonge pop, die u in maart op de markt koopt al een mislukte ronde achter de rug heeft? Als de vogel de hele winter verwarmd heeft gezeten, kan ze rustig in januari/februari uitgeprobeerd zijn.

Zo'n pop is natuurlijk waardeloos, maar wel duurder in aanschaf dan in de herfst, omdat de vraag het aanbod overtreft. U kunt dat de verkoper niet kwalijk nemen, ieder vist op zijn tijd en hij heeft de vogel de winter doorgehouden met alle risi-

co's daaraan verbonden.

De oplossing weet dus iedereen, die ligt namelijk voor de hand, koop na december in geen geval poppen, waarvan u de herkomst niet weet. Als u finaal vastzit, ga dan naar een (betrouwbare) collega-kweker en koop van hem een of meer vogels, waarvan de geboortedatum (dus niet alleen het jaar) bekend is en vraag hem welk kracht- c.q. opfokvoer zij gewend zijn. Probeer ze dan aan de nieuwe omgeving en uw voergewoonten aan te laten passen in een periode van een paar maanden. Zet u ze eerder aan tot broeden, dan loopt u de kans, dat het evengoed nog fout gaat.

Met het schrijven van dit artikel ben ik mij er volkomen van bewust, dat meerdere leden hierin niets nieuws zien, maar gedachtig aan het spreekwoord „een gewaarschuwd mens telt voor twee”, meende ik mijn ervaringen eens op papier te moeten zetten en dat vooral voor hen, die pas met onze hobby zijn begonnen of de nodige routine missen. Uiteraard zullen ook zij door schade en schande wijs worden, maar als meer ervaren kwekers kunnen wij de schade beperken en misschien de schande besparen, door hen zo goed mogelijk en op allerlei (vogel-)gebied van advies te dienen.

In het begin weet je misschien niet, wie je om raad moet vragen of ben je bang een figuur te slaan door vragen te stellen, waarop het antwoord voor gevorderden uiterst simpel moet zijn. Daarom medebondsleden, zet uw ervaringen en kennis ook eens op papier. U maakt ons mooie blad er nog leesbaarder door en u kunt een ander er veel plezier mee doen.

Het lijkt mij nogal moeilijk een maandblad in stand en bovenal leesbaar te houden, wanneer niet iedereen meewerkt om interessante copy te verschaffen. Het hoeven geen lange verhalen te zijn, zoals dit (!); af en toe een kort stukje van meerdere leden is wellicht belangrijker, dan een vervolgverhaal van dezelfde persoon.

Ik vind het leerzaam, dat leden via dit blad vragen stellen, zoals nu reeds enige maanden plaatsvindt en waarop deskundigen dan hun visie kunnen geven. Men kan verschillende meningen rustig tegen elkaar afwegen en zo mogelijk de meest voor de hand liggende conclusie trekken.

zwartkoptimalies ei

Zwartkoptimalies, *Heterophasia capistrata*, — in oudere literatuur ook wel *Lioptila capistrata* genoemd — zijn ongeveer 23 cm grote vogels die voorkomen in een betrekkelijk klein gebied, met name de beboste zuidelijke heuvels van de Himalaya, op 1800 tot 2000 meter hoogte. Al naar gelang de temperatuur bevinden ze zich hoger of lager. Het zijn echte boomvogels die maar zelden op de grond verblijven. Als geen ander voelen ze zich hoog in de bomen thuis. Soms lijken het wel spechten zoals ze tegen de stammen hangen, dan weer doen ze denken aan ons boomklevertje wanneer ze als het ware ondersteboven langs een tak glijden. Het zijn bijzonder behendige vogels, ware acrobaten.

Meestal trekken ze paarsgewijs op en hun voedsel bestaat uit insecten en vruchten. Tegen de regentijd begint voor hen de broedperiode. Beiden doen ze aan nestbouw en van grashalmen, mos etc. bouwen ze een ruim komvormig nest waarvan de binnenkant van de nap met zacht plantaardig materiaal wordt bekleed. De twee tot drie blauwgroenkleurige eitjes, die met donkerbruine tot zwarte vlekjes zijn bedekt, worden gedurende 14 dagen afwisselend door man en pop bebroed. Pas geboren jongen hebben een vrij lange bruinachtig gekleurde donsbedekking. Na ruim 2 tot 3 weken vliegen de jonge vogels uit. In eerste instantie wat onbeholpen en een beetje schuw en angstig scharrelend door het groen. Behoudens de wat kortere staart en nog niet volgroeide kuif, gelijken de pas uitgevlogen jongen erg veel op de oudervogels. Man en pop zijn gelijk van kleur en van enig onderscheid tussen de geslachten is geen sprake. Hun gezang bestaat uit een zacht gekwetter, de alarmkreet daarentegen is luid en doordringend. Ze laten die alleen horen bij vermeend onraad, vooral als er jongen zijn. Daarmede verraden ze zich eigenlijk zelf.

Voor het eerst werden ze in 1899 in Engeland ingevoerd en de primeur van de eerste eigen kweek werd in 1925 door ene heer Sheriff behaald.

De acclimatisatie vergt in het algemeen weinig problemen. Zijn de vogels eenmaal gewend, en daaronder verstaan we ook hersteld van de

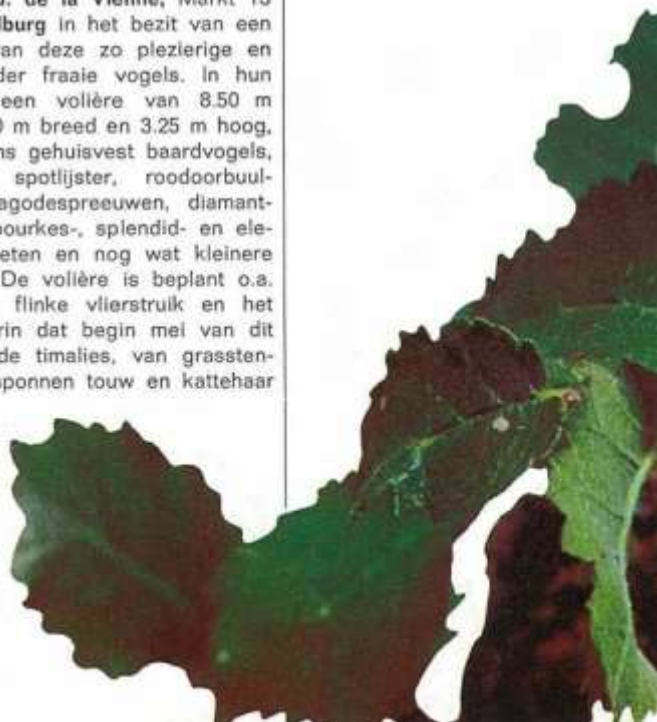
stress die ze tengevolge van vangst, vervoer en verhandelen onherroepelijk hebben opgelopen en zijn ze ook gewend aan het voedsel dat we ze geven, dan zijn het sterke winterharde vogels. Uit ervaringen van de liefhebbers is gebleken dat ze zonder enig nadeel onze winters in een, weliswaar goed beschutte, buitenvolière kunnen doorbrengen. Het is wel van belang dat de buitenvolière redelijk beplant is, want, zoals u reeds heeft kunnen lezen, het zijn echte boomvogels die zich maar al te graag ophouden in het gebladerte.

Sedert ongeveer 3 jaar is ons lid, de heer J. de la Vienne, Markt 13 in Middelburg in het bezit van een paartje van deze zo plezierige en niet minder fraaie vogels. In hun verblijf, een volièrre van 8.50 m lang, 3.50 m breed en 3.25 m hoog, zijn tevens gehuisvest baardvogels, Chinese spotlijster, roodoorbuulbuuls, pagodespreeuwen, diamantduifjes, bourkes-, splendid- en elegantparkieten en nog wat kleinere soorten. De volièrre is beplant o.a. met een flinke vlierstruik en het was daarin dat begin mei van dit jaar, beide timalies, van grasstengels, gesponnen touw en kattehaar

(van een perz) een vrijstaand komvormig nest bouwden. Het resultaat was te vergelijken met een lijsternest.

De pop legde 2 eitjes en deze werden beurtelings door haar en de man bebroed. Na ongeveer 14 dagen werden 2 jongen geboren die door beide oudervogels voorbeeldig werden grootgebracht. Het was echt opvallend hoe zorgzaam ze voor

en kweek

hun kroost waren. Zonder echt agressief te zijn, werden alle andere vogels uit de buurt van het nest

gehouden. Toen de jongen 4 dagen oud waren, zijn ze van een vaste voeding voorzien; ringmaat 4 mm. Tijdens de buiten de broedtijd worden de timalies gevoerd met mierenpoppen gemengd in elvoer, witte meelwormen en gemalen en kleine stukjes vlees. In de broedperiode wordt daaraan nog universeelvoer en Claus Insectenvoer (bruine verpakking) toegevoegd. De la Vienne hangt tevens regelmatig zakjes met

pen dat we zijn jonge zwartkop timalies met eigen ogen kunnen aanschouwen op de komende bondskampioenschappen, Vogel '80 in Breda.

Zwartkoptimalies zijn niet moeilijk te houden vogels die, vanwege hun gezellige en verdraagzame karakter, alle eigenschappen hebben om in aanmerking te komen voor een gezelschapsvolière met wat grotere vogelsoorten. Omdat het geslachts onderscheid niet uiterlijk waarneembaar is, zal het samenstellen van een koppel niet zo gemakkelijk zijn en derhalve is er ook niet zo maar even met ze te kweken. De la Vienne had ze al drie jaar eer de vogels tot broeden overgingen, eer hij daardoor ook met zekerheid wist dat het een paartje was. Drie jaar! Zijn de meesten van ons niet wat ongeduldig?? Vooral ook in onze liefhebberij is geduld een uiterst schone zaak.

Cevab

stukken vlees in de volièrre teneinde maden te verkrijgen. In eerste instantie worden die zakjes bezocht door talrijke vliegen en een groot deel van die vliegen wordt door de timalies gretig in volle vlucht gesnapt. Begin juni zijn de jonge timalies uitgevlogen. De kleur van hun gevederte was iets fletser, de staarten korter en de kuif wel al flink maar nog niet volgroeid. Ze verkeerden in een uitstekende conditie.

Gaarne willen we de heer De la Vienne van harte gelukwensen met dit fraaie kweekresultaat en we ho-

Vogel

opk

EEN REDDINGSACTIE MET B

door G. de Josselin de Jong

Het mooie van onze Sport is made, dat deze ons dankzij zijn persorgaan oprissend weghaalt uit ons nu eenmaal klein en soms kilig land. En wel naar verre palmstranden en snikheet oerwoud! Meer dan anderen bezoeken wij, op de kaart, het woongebied van pak weg de Mozambiquesijs of van de Paradijsvogel en Kroonduif van Nw Guinea... Speciaal Dr. R. Sterk mogen we stèrk-dankbaar zijn voor dat ons, via diens „Exotische Huisdieren?”-série, nog wel aan de hand van feittemateriaal, kris kras over de aardbol laten reizen. Jammer dat hij u noodgedwongen meer moet vertellen over het af- dan over het toenemen van het vogelbestand in de 3de wereld. Vandaag iets actueels over een poging om Amerika's langste en hoogste soort, de Trompetkraanvogel, *grus americana*, op te krikken. De naamgeving wordt ontleend aan de Grzimek encyclopedie; de Duitsers noemen de zg. „Whooper Crane” der Amerikanen, woordelijk vertalend: „Schrei (= schreeuw)-ranich” in uiteraard „de Kranich” uit de Brehmreeks.

't Is weer het vervelend wordende, ouwe liedje: - toen de kolonisten omstreeks 1860 pas „goed” aan het omspitten en droogleggen en weg-hakken sloegen leefden er nog wijd-verspreid zo'n 13 tot 1400 stuks zowel in de Ver. Staten en in Canada. Niet te geloven maar in 1938 wis-

ten de specialisten er nog maar... 18 te zitten met een stijging (?) tot 21 exemplaren in '41. Als bij ons met ons ooievaarsprobleem houdt men er nu, in deze „70'er jaren, 26 in gevangenschap maar wèl zo ruim en natuur-nabootsend mogelijk ge-„huis”-vest. Te weten in de Staat Maryland, grofweg aangegeven: ten zuiden van New York. Dus een heel eind weg van hun allerlaatste, pas in '54 ontdekte, broedkolonie, als het ware gevluht naar het hoge noorden van het buurland Canada. Het huidige restant bedraagt - en dat ziet men al als een „enorme” aanfok - 83 stuks in het wild naast 26 in gevangenschap; 'n karig 100-tal van die even mooie als luidruchtige, witte Kraanvogels. Gelukkig hoeft men zich niet zo zenuwachtig te maken wat de Gruiden ofwel de Kraanvogels betreft over de verwante, minder gerekte, muisgrijze zg. Sandhill Crane, *grus canadensis*. Volgens dankbaar aanvaarde opgave van Drs D. Dekker van Artis, Amsterdam, in onze taal: de Canadese Kraanvogel. Bij gevleugelde dieren is meestal zo'n aan één land gebonden benaming nogal elastisch. De Canadees komt namelijk netzogoed voor in het zuidelijkere Noord-Amerika als tevens in Siberië dus op Aziatisch gebied. Verder in de Eskimo-regios en diep zuidelijk tot op het bloedhete Cuba.

Pleegouders en „minnen”

Al vóór de stokoude weg naar Kralingen werd aangelegd wist de teler dat men rustig broedeieren van de ene soort kan laten uitbroeden door een andere. Dat zich hierbij merkwaaardige verrassingen voordoen is de lezer(es) allang bekend: - zo'n waterschuw geval als de kloek waant zich de moeder van gansjes en eendjes, maar onze huisduif, „het bedrog doorhebbend” óp met het voeren van piepers van de, er toch zo op lijkende, Hout- of

Koolduif zodra bij de (ondergeschoven) kinders de stoppels doorkomen. De spreekwoordelijk pienter hond neemt klakkeloos de pups van een totaal verschillend ras aan maar, men beweert domme, zeug is moeilijk te bewegen tot het zoger van een andervrouws grut zelfs die van haar nestzuster. Terug naar die Canada-Kraanvogel, waarvan er in '40 nauwelijks 250 broedparen geïnteriseerd werden. Deze blijken minder eisend dan eerstgenoemde „Gillende” want de bioloog R. C. Drewien van de universiteit te Idaho rapporteert in het tijdschrift van het Nat. Geografisch Genootschap dat hij - na het afkomen van een beschermingsverordening - in '65 toch maar 700 pullen heeft geringd en schat hij op het ogenblik de bevolking op 10.000 stuks! Deze huzen merendeels in het, de lezer(es) uit natuurfilms en toeristische bladen beslist niet onbekende, Rocky gebergte als dier broedterrein. Er zo kwam Drewien op de gedachte die paarlustige Canadezen telkens één ei van de daarentegen wegwijnende Trompetter toe te vertrouwen...

Allerminst nieuw...

...dit denkbeeld. Al zolang wordt er immers bij ons gespeeld met de gedachte om de nestjes van alledaagse vogels als mussen uit te halen en daar de eitjes van zeldzaam wordende zangvogels voor in de plaats te deponeren. Maar nog nooit is zo iets onder zulke haas onoverkomelijkheden en moeilijkheden geprobeerd! Hoe dat in z'r werk ging en gaat is finaal een avonturenroman, waar de redactie wijselijk geen plaatsruimte voor afdrukt, hoogstens voor het verhaal in grote trekken. Trouwens de ervaren kweker ziet dat karwei zó voor zich, ja toch? Per Jetvliegtuig moe(s)t telkens dat hele éne ei in een speciale „thermosfles”-koffer

HULP VAN PLEEGGoudERS!!

over 2.000 km gevlogen worden. Van die broedplaats tegen-de-Pool aan naar midden-Noord Amerika. 's Mans helper, met de Nederlands klinkende naam E. Kuijt, deed er wat hij noemt van Nest I naar Nest II 32 uur over, maar 1½ dag – en dat in aan weerskanten pure wildernis. Het voor ons fokkers onverwachte geval doet zich voor dat – terwijl men in het eerst bang was, dat door het wegnemen van één van de steeds twee eieren het Trompetterstel dat broedsei in de steek zou laten – in de praktijk het nu enige jong vlotter opgroeit dan wanneer er als gewoonlijk voor twee kuikens gezorgd moe(s)t worden! Als wel meer bij 2 eieren leggende genres blijkt het later uitkomende dus kleinere jong toch dikwijls de geest te geven. Nu blijkt het van meetaf het rijk en het voer alleen gehad hebbende jong, beter te gedijen dan wanneer het 'n tijd-

lang het rantsoen met 'n broertje had moeten delen. Eenvoudig geformuleerd: eierroof is hier geen broodroof, eerder een verbeterd opfokken! Om kort te gaan: van de 9 in '75 door Canadese „Kraanouders” grootgebrachte Trompettertjes trokken er dat najaar 5 met hun pleeggezin naar het zuiden; naar New Mexico naast het normale Mexico. Hierdoor aangemoedigd schoven in de broedseizoenen '76 t/m '78 de proefnemers 75 Trompet-eieren onder Canadese kweekparen.

Doel nog lang niet in zicht.

Maar nu staat men voor de vragen:
1) blijft de opgroeiende Trompetter nu bij de, hem geadopteerd hebbende, vreemde familie?
2) „denkt” hij, dat-ie een Canadees is; en zal hij daar straks ook mee willen bastarderen?
3) „weet” of voelt hij, dat hij géén

Canadees is, en hij dus met zijn echte soortgenoten moet gaan optrekken?

En daar wringt momenteel, d.w.z. nu bij dit ter perse gaan, de schoen nou precies. De kranige Whooper oftewel Trompetkraan keert namelijk jaarlijks van de overwinteringsplaatsen terug naar zijn neststreek, als bekend bovenin Canada; en dat betekent een route van 3.965 zeg 4.000 km! Maar de Canadese evenknie legt een heel wat korter traject tot weer zijn eindpunt-tegelijk-broedgewest af; deze blijft zelfs op kleiner afstand dan halverwege als het ware steken. De Canadavogel hoeft er maar 1.268 afgerond 1.300 km door te „draaien”; om weer in de Rockybergen te komen. Wat kiest nu de volgroeide Trompetkraanvogel?

Op kleinigheden lertend zoals de Kleurkanariedeskundige op nuances en tinten loert nemen de experimentators waar, dat al in de winterkwartieren de – per Canadees grootgebrachte – Trompetters weleens twijfelend en weifelend contact zoeken met hun „normaal” uitgebroede en opgevoede, leeftijdgenoten van gelijken bloede en komaf. Maar, ook weer, beslist niet allemaal! Om het nog moeilijker te maken dan 't al is kruisen zulke soortgenoten elkaars pad zelden of nooit, om de eenvoudige reden, dat het handjevol „kunstmatige” Trompetkraanvogels slechts 'n tiental koppen telt, welk minigroepje zich beweegt tussen de notabene 10 à 15.000 Canadese alias „Sandhill”-kraanvogels.

Het duurt 5 tot 6 jaar vóór de ranke, slanke, blanke „grus americana”, de Trompet-uitgave, teelbaar is. En hebben dus proefnemers zowel als proefdieren en als u als lezer nog 'n paar jaar voor de boeg alvorens deze ornithologische „wisseltruc” als geslaagd mag worden beschouwd.

□

Over bloemen en planten

Bureau voorlichting bloemen en planten

JULIA VOSKUIL

kamerplanten die er een winterrust op na houden

Caladiums zijn er met allerlei bladkleuren, rood, wit, groen. Decoratief in de zomer, in de vensterbank of – met pot en al – in een plantenbak.

In september maken de planten zich klaar voor de koude maanden: ze verzamelen hun energie in de overblijvende delen, waarna het blad afvalt. Dat gaat op voor veel buitenplanten, maar ook voor sommige kamerplanten, met name die een knol of wortelstok in de grond bezitten. Het vertonen van geel blad is voor die planten niet verontrustend, een teken dat ze een aangepaste behandeling wensen: geen mest, minder water en voorlopig niet verpotten.

De planten die zo'n winterslaap houden zijn onder andere:

★ **Archimenes**, met blauwe of roze bloemen. Een dankbare bloeier voor een licht, maar niet al te zonnig raam. De wortelstokjes in de grond lijken op berkenzaadjes. Ze overwinteren in de droge potgrond, koel maar niet te koud (min. 10 °C).

C). Vanaf februari kunnen ze in verse potgrond, mét warme voeten (boven de verwarming bijvoorbeeld), opnieuw aan de groei worden gebracht.

★ **Caladium** heeft schitterende bladeren, het is een aronskelkachtige uit tropisch Zuid-Amerika. De knol moet droog, bij een kamertemperatuur overwinteren. Opnieuw aan de groei brengen als Archimenes.

★ **Geluksklavertje** (*Oxalis deppei*) is van huis uit een Mexicaan, die geen vorst verdraagt. Wordt in het voorjaar als potplantje aangeboden en kan in de zomermaanden buiten groeien op een beschut plekje, bloeit dan langdurig met roze

bloempjes. De groene, bruin getekende blaadjes sterven in het najaar af. Vanaf januari kunnen ze bij kamertemperatuur (koeler mag ook) weer aan de groei worden gebracht.

Hoe koeler ze staan, hoe langzamer de knolletjes uitlopen. Oppassen voor luis, die lusten de sappige blaadjes graag.

★ **Gloxinia** (*Sinningia hybr.*) en **pijpelak** (*Reichsteineria*) zijn beide ouderwetse planten, die toch nog steeds worden gewaardeerd. Ze bloeien fraai en lang, mits ze op een lichte, zonloze plaats kunnen staan. De knol wordt bij minstens

Zo'n droogbloeier in een bakje of op een schoteltje is weer eens wat anders voor het raam!

10° C overwinterd. Niet altijd sterven de planten helemaal af. Koel houden en heel matig gieten is dan het beste. Vanaf februari mogen ze dan warmer. Drie scheuten opkweken is voldoende. Het is niet altijd gemakkelijk om deze planten jarenlang achtereen in bloei te krijgen. Maar als het lukt is het erg leuk!

Als het september is geworden breekt de tijd weer aan om te denken aan de aanschaf van bollen voor voorjaarsfleur. Raadpleeg tijdig catalogi, zodat de gewenste soorten nog voorradig zijn als u bestelt. Neem veel vroege bloeiers: ze brengen het voorjaar dichterbij en krijgen doorgaans niet zulke hoge stelen, die zo windgevoelig zijn. In bloembakken doen kleine bolgewasjes het leuk (Scilla, Chionodoxa, krokussen e.d.).

Zet eens een droogbloeiër (Colchicum of herfsttijloos) in de vensterbank. De lila, krokusachtige bloemen, groeien uit de bruine bol zonder dat daaraan sarde of vocht te pas komt! Na de bloei in de tuin planten.

Onkruiden P.J. de Penning.

wilgenroosje

(*Epilobium angustifolium*)

Geweldig mensen! Wat is dat wilgenroosje een prachtige plant! Met haar rood-paarse kleur valt ze meteen op. In de omgeving van het voormalige kamp Westerbork, zagen we een gedeelte van een heideveld er helemaal mee begroeid. Eén zee van bloemen, wilgeroosjesbloemen wel te verstaan. Schitterend. Als u ze wilt opzoeken, hoeft u echter niet ver van huis te gaan. Bij u in de omgeving groeien ze beslist ook. Ze groeien letterlijk overal. Vooral

daar, waar ruigten zijn, of bomen gerooid zijn.

De plant wordt vrij hoog. Tot 150 cm. De bloemen staan op het vruchtbeginsel, dat zo'n zeven centimeter lang kan zijn.

Nu hebben we ook meteen de betekenis van de naam uitgelegd. Epilobium is namelijk een samenvoeging van twee afzonderlijke, Griekse woorden. Epi betekent op en lobi-um (komt van lobos) wat een ander woord is voor peul of hauw. Dus: op de peul.

Dat wijst op de bloem. Rest ons nu nog de verklaring van angustifolium. Dat is ook al een woordverbinding. Angustus (geen Augustus) is de wetenschappelijke aanduiding voor smal. Folium is dat voor blad. Op de peul is dus smalbladig. Ziezo. Dat weten we ook weer.

Nu nog iets over de zaadjes. Die moet u tijdig zien te oogsten. Als de peul openspringt (in vier delen), verdwijnt vrijwel direct het zaad. Aan hun miniparachuutjes, zweven zij lustig op de wind weg. Dat moet u voor proberen te zijn.

Niet zo heel veel soorten vogels zullen er naar omkijken, maar afwisseling in het menu kan nooit kwaad!

P. J. de Penning

Heeft u inmiddels deze prachtige NBvV-Kalender 1980 al besteld????

Laat er geen gras over groeien en doet het nu. Iedere dag van het nieuwe jaar heeft u er plezier van.

Vastgestelde verkoopprijs slechts f 5,—.

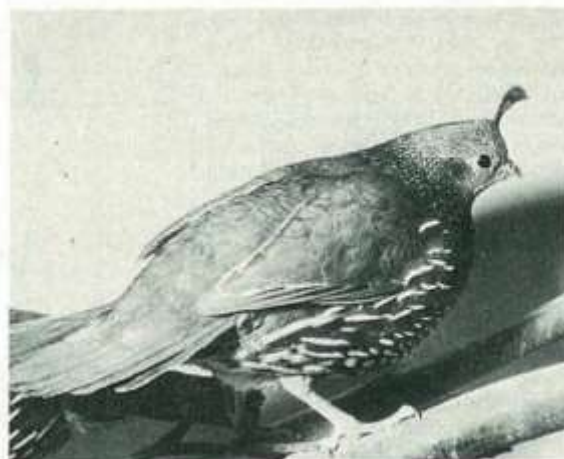
Verkrijgbaar bij uw afdeling of rechtstreeks van het bondsbureau. Voor afdelingen is de inkooprijs bij 10 of meer exemplaren slechts f 3,50 per stuk.

Bestellen door overmaking van het verschuldigde bedrag op giro 1148324 t.n.v. NBvV te Bergen op Zoom. Per omgaand ontvangt u het bestelde franco huis.

Californische kuifkwartel haan.

Californische kuifkwartel hen.

povere resultaten met de Californische kuifkwartel

Bij nat zomerweer trekken de Californische kuifkwartels, *Lophortyx californica*, welke voorkomen in Noord Amerika, naar de hoger gelegen gebieden in het binnenland, tot op 1500 meter hoogte. Dit verschijnsel wat zich voordoet bij de in vrijheid levende vogels, duidt er op dat ze een natuurlijke afkeer hebben van vocht.

Is het daarom dat er dit jaar bij de liefhebbers zulke slechte resultaten met de kwartels zijn behaald? Immers gans het voorjaar hebben we relatief veel te weinig zon en erg veel regen gehad. De totale hoeveelheid neerslag lag beduidend hoger dan normaal.

De Californische kuifkwartelhen, die duidelijk van de haan is te onderscheiden omdat ze de zwart/wit tekening op de kop mist en de keel en kuif meer bruinachtig van kleur is, legt haar eieren in een kuiltje op de grond. Weliswaar is dat kuiltje gestoffeerd met wat droog gras en ligt het nest enigszins verscholen onder een struik of achter een hoge graspol, het vocht trekt als het ware omhoog en dit zal er zeker toe hebben bijgedragen dat de uiteindelijke broedresultaten aanmerkelijk slechter waren. Bovendien is de temperatuur in het algemeen veel te laag geweest.

Van oorsprong komt deze kwartelsoort voor aan Amerika's westkust, van Oregon tot Zuid-Californië.

Als cultuurvogel zijn ze over de gehele wereld verspreid. Tal van vogelliefhebbers houden ze als bodenvogels in gezelschapsvolières of in de vluchten van de grote par-

kieten. Het zijn echte grondvogels hoewel ze als slaapplek het graag wat hogerop zoeken. Bij voorkeur brengen ze de nachten door op een liefst op een regenrijke plaats bevindende stevige tak een eindje boven de grond. Ook uit dit stukje gedragspatroon kan men opmaken dat

ze niets van regen noch van een vochtige bodem moeten hebben.

Hun voedsel bestaat uit zaden en granen terwijl ook gretig levend voedsel, zoals spinnen, wormen etc. wordt opgenomen. In de volière kunnen we hieraan best voldoen door ze wat meelwormen, regen-

Wij hebben regelmatig voorradig duizenden tropische vogels
Prachtvinken - Parkieten -
Duiven - Kanaries - Papegaaien
Grote Parkieten.

DONDERDAG'S KOOPAVOND
tot 21.00 uur.

VOGELHANDEL „BENNY SLAGERS”
DORPSTRAAT 79 - ENTER (Ov.)
TELEFOON 05478-16 82

IMPORT

EXPORT

DE "TROPENHAL"
WALKADE 22 IJSSELSTEIN
TELEFOON 03408-12 97

Steeds in voorraad:
Ara's, Kakatoe's, Lorie's, Papegaaien,
Tropische vogels
Vruchten- en insecten-etende vogels

vormpjes, maden, mierenpoppen etc. te geven. Ook groenvoer nemen ze gaarne op.

In normale gevallen bestaat een legsel uit 16 tot 20 vuilwitte eieren die net bruine vlekjes zijn bedekt. De broedduur kan wel eens variëren, van 18 tot 23 dagen, en is afhankelijk van de buitentemperatuur. In een zonnige en redelijk warme periode zal de broedduur normaal \pm 20 dagen zijn. Alleen de hen broedt.

Kwartels zijn nestvlinders hetgeen betekent dat ze al vrij snel na de geboorte kunnen lopen. Als opfokker kunnen we ze in de handel verkrijgbaar fazantenopfokvoedsel geven en kunnen we ze tevens unierseelvoer met wat fijn geknipte neelwormen, of maden of mierenpoppen etc., fijn gehakt groenvoer en wat klein exotenzaad voorschouelen.

Veel vaak worden de eieren uitgebroed in een broedmachine. Wordt dat doel de eieren, steeds op één na, weggenomen dan kan het aantal eieren dat een hen legt wel oplopen tot 50 à 60 stuks. Let er wel op dat de eieren, die moeten worden bewaard in een bak zand of zaad, iedere dag een halve slag worden gedraaid zodat de hagedoer zwevende blijft, de nodige elasticiteit behoudt.

Het beste is om de eieren niet langer dan zo'n acht dagen te bewaren, met oudere eieren zullen de uiteindelijke resultaten aanmerkelijk minder zijn, en ze dan over te leggen in de broedmachine. In die broedmachine dient bij het inleggen van de eieren een temperatuur te verseren van 28 graden Celsius of 83 graden Fahrenheit en dit temperatuur moet worden opgevoerd en blijvend gehouden tot 38,5 graden

Broedmachine van het merk Succes; kan ongeveer 45 eieren van de Californische kuikwartel herbergen.

Celsius of 101,5 graden Fahrenheit. De vochtigheidsgraad in de machine moet 60 % zijn en tot 70 % worden verhoogd drie dagen vóór en tijdens het uitkomen van de eieren. De broedduur is altijd precies gelijk aan die onder normale omstandigheden in de natuur.

De eieren in de machine moeten minimaal 3 keer per dag worden gekeerd, beter nog is 5 keer per dag.

Zodra de eieren zijn uitgekomen en de veertjes van de jongen goed droog zijn, mogen we de kuikens overbrengen in de kunstmoeder. Een kunstmoeder kan een gewone houten en af te dekken kist zijn waarin we een warmtelamp hangen waaronder de kuikens zich kunnen scharen. De temperatuur in de kist moet de eerste week ongeveer 30 graden Celsius zijn. Op de bodem van de kist leggen we een jute doek of een oude handdoek. De eerste 24 uur hebben de diertjes geen voedsel nodig, wel wat vocht en we kunnen dan ook wat zogenaamde kroonkurkjes - u weet wel die op bierflesjes zitten - gevuld met water in de kist plaatsen. Er wel op toezien dat ze ook echt drinken en ze

zonodig wegwijzen maken. De volgende dag kunnen we in dergelijke „voerbakjes" ook het kuikenopfokvoer geven. Na ongeveer 14 dagen moeten we de temperatuur wat doen dalen door het omhoogbrengen van de lamp of door het aanbrengen van een kleinere lamp of door het wat meer toevoegen van buitenlucht. We moeten dat geleidelijk aan doen en wel zo dat wanneer ze ongeveer 4 weken oud zijn naar buiten kunnen. Vanaf de 14e dag geleidelijk aan ook wat groter en grover zaad geven alsmede wat grit of maagkiezel. De bodem in de kist houden we zo zuiver mogelijk en zonodig verwisselen we de doek. Na ongeveer 3 weken kunnen we op de bodem wat zand uitstrooien en een niet te zware graszode leggen. Zijn de kuikens gezond en levendig en op een leeftijd van 4 à 5 weken ook gewend aan de buitentemperatuur dan kunnen we ze plaatsen in de volière.

Het is zeker niet noodzakelijk dat de eieren worden uitgebroed in een broedmachine. Integendeel, natuurbroed is beslist het mooiste wat er is. Als de kwartels per paar apart in een redelijke begroeide volière zijn gehuisvest, weten ze zeker wel een plekje, onder wat lage struiken, te vinden om dat te gebruiken als nestplaats. Vooral als er pas jongen zijn, is het verstandig om veelvuldig de familie te observeren en vooral de haan nauwlettend te volgen om te zien of hij zich als een goede vader voor zijn jongen gedraagt. Heeft hij wat tegen ze, pikt hij er naar of achtervolgt hij ze, zet dan de haan apart maar liefst wel zo dat ze elkaar kunnen zien. Wat later is dan te proberen om ze weer te verenigen. Lukt dat niet, dan opnieuw de haan weer apart zetten tot de jongen zijn uitgegroeid.

Tek
vogelzaden

Tek vogelzaden, een rijk gevarieerd mengsel in de juiste verhouding samengesteld uit eerste klas zaden. Verkrijgbaar in de dierspeciaalzaak.

De Vogelhorst

KWEKERIJ VAN

☆ Parkieten ☆ Fazanten ☆

H.P.M. ZOMER
MOLENWEG 7
POSTCODE 6741 KK LUNTEREN
TEL. 08388-2070

Foto en tekst: Petr. Podpera
Praag, Tsjecho-Slowakije
Vertaling/bewerking: M. Lejeune

de woestijnvink

De woestijnvink *Rhodopechys (Bucanetes) githaginea* treft men aan in de woestijngebieden van Noord-Afrika, van Senegal tot Egypte, verder in Klein- en Midden-Azië tot in Mongolië. Er zijn diverse ondersoorten (subspecies), die door sommige ornithologen ook wel als soorten worden beschouwd. In het prachtkleed zijn de mannetjes bijzonder fraai rood gekleurd. De afbeelding laat een mannetje zien van de geografische vorm (*Rhodopechys (Bucanetes) githaginea mongolica*, die door anderen *Rhodopechys (Bucanetes) mongolica* wordt genoemd, dus als soort. Het woongebied van deze vogel strekt zich uit over het zuiden van de Sovjet-Unie, echter meer in het bergland dan op de laagvlakten. De habitat die het meest wordt geprefereerd zijn de droge, tamelijk woeste berghellingen van Centraal-Azië, oostelijk tot Mongolië, waar deze vinken het

talrijkst zijn. Woestijnvinken zijn geen trekvogels, alleen die uit de hoogste gebieden willen zich wel eens verplaatsen. Zij hebben de gewoonte erg dicht langs de grond te kruipen, waar ze uiterst moeilijk zijn waar te nemen. Zeer zelden strijken ze in struiken neer. Het wijfje is fletser getekend dan het mannetje en de roze band over de vleugels ontbreekt. De snavel is meer grijs van kleur; in de broedtijd is de snavelkleur lichtgeel bij het mannetje.

De woestijnvinken lijken zeer veel op hun „volle neven“, de Vale woestijnvinken, *Rhodopechys obsoleta*, maar ze missen de opvallende zwarte tekening, die vooral in de vlucht duidelijk zichtbaar is. Zij nestelen op de grond onder stenen, in een rotsholte of -spleet. Een legsel bestaat uit vier tot zes eieren, die groenig blauw tot lichtblauw van kleur zijn met een paar bruine of

zwarte puntjes aan de stompe pool. De nesten worden meestal in me gebouwd, maar in hoger gelegen oorden doorgaans wat later; in Pamir bijvoorbeeld pas in juli.

In de volière zijn deze vogels buitengewoon vreedzaam en men kan ze tezamen houden met diverse kleinere soorten, zoals bijvoorbeeld prachtvinken. Ze eten vrijwel alle zaden met inbegrip van gierst. Men moet ze echter niet overvoeren, daar ze dan erg snel te vet worden. Hoe wel deze vogeltjes in het wild hoofdzakelijk op de bodem leven en laag vliegen, houden zij zich in de kooi of volière bij voorkeur zo hoog mogelijk op. Met de Afrikaanse vormen zijn in gevangenschap reeds kweekresultaten bereikt, maar met uit Azië afkomstige is dit nog niet gelukt, althans zijn hierover geen gegevens bekend.

kunstgrepen

Gesignaleerd door Jank

Nee, de kop van dit artikeltje heeft niets te maken met het helaas niet meer bestaande tv-programma van Pierre Jansen, ik heb volkomen andere kunstgrepen op het oog.

In 1978 heeft Neerlands wetgevend overheid besloten om over te gaan tot het opnieuw invoeren van de **zomertijd**, een besluit dat lang niet door iedereen met enthousiasme is begroet, ook nu nog zijn er fervente voor- en tegenstanders van deze beschikking te over.

Zonder zelfs maar zijdelings in te gaan op de argumenten zoals gehanteerd door voor- en tegenstanders moet me één ding van het hart, hoe je het ook bekijkt, de invoering van de zomertijd is en blijft een „kunstgreep“!

En, we zouden geen Nederlanders zijn als we niet onmiddellijk overgingen tot het invoeren van weer een ander begrip „wintertijd“.

Natuurlijk is dit begrip klinkklare latriek, wat we nu ineens wintertijd noemen omdat de overheid een zomertijd heeft ingevoerd is niet anders dan de altoos gehanteerde normaalmaaltijd.

Het belangrijkste effect van de invoering van de zomertijd is het langer licht zijn 's avonds, volgens de klok dan wel te verstaan, er is geen sprake van méér uren per dag, de dag is in feite een uur „verschoven“.

Nu kan met tijd erg veel en erg weinig gedaan worden, tijd kan wel en niet besteed worden, wat in ieder geval niet kan is de tijd verschuiven,

wat wel kan is de klok een uur voor laten lopen gedurende een vastge-

steelde periode, daarmee verschuif je de wijzers van de klok, **niet** de tijd! Het levensritme van mens-dier-plant is in sterke mate gekoppeld aan het begrip tijd, opstaan doet men 's morgens en tegen de nachtelijke uren gaat men weer naar bed, op bepaalde en gezette tijden wordt voedsel opgenomen, voor de verwerking daarvan zijn weer andere uren, vooral in de natuur is het levensritme van plant en dier goed af te lezen.

Vogels zoeken als de duisternis invalt een beschut plekje om veilig te overnachten, weer andere vogels worden dan juist wakker om op zoek te gaan naar voedsel.

Wanneer dan de dag haar eerste licht over de natuur laat schijnen gaan de slapenden zich wakker schudden terwijl de nachtelijke rovers een slaapplek zoeken, met wat geluk geheel volgegeten.

Dit wordt als volkomen „gewoon“ door een ieder geaccepteerd, het is ook gewoon, we vergeten echter één belangrijk ding, er bestaan geen vogels die op de klok kunnen kijken! Ofwel, daar waar de mens al eeuwenlang een klok voor nodig heeft wordt dat in de natuur als het ware „vanzelf“ geregeld, vrijwel feilloos. Hetgeen er op neer komt dat de invoering van de zomertijd aardig is voor de mens maar tegelijkertijd volkomen voorbijgaat aan de vogels in de natuur, die hebben daar lak aan. Het houden van vogels in gevangenschap, achter tralies dus, is in onze organisatie een alleszins normaal gegeven, op zich is daar niet veel tegen en behoorlijk veel vóór te

zeggen, het gaat immers vrijwel uitsluitend om gedomesticeerde diersoorten.

Maar, ook al is minstens 90% der onderhavige vogels in gevangenschap geboren, soms al vele generaties lang, al is de verzorging optimaal, dan nog hebben ook onze vogels een natuurlijk levensritme, in sommige gevallen enigszins verward door kunstgrepen van de eigenaar/houder.

Kunstlicht wordt in de vogelhouderij vrij algemeen gebruikt, vaak in combinatie met dimmers om een „natuurlijke“ afzwakking van het licht (daglicht!) na te bootsen.

Tot mijn ontzetting heb ik vastgesteld dat vele vogelliefhebbers bij het verzetten van de huiskamerklok ten behoeve van de kunstmatige zomertijd ook de schakelklok van de vogelverlichting ineens een uur (!) verzetten!

Dat doende wordt het al dan niet kunstmatig in stand gehouden levensritme van de betrokken vogels ineens uit balans gebracht, vaak met gevolgen.

Meent u nu werkelijk dat een koe die om zes uur gemolken wordt door de invoering van de zomertijd ineens een uur vroeger gemolken kan worden?

Dat is uitgesloten, het is eveneens uitgesloten dat men bij vogels ongestraft met de tijd kan manipuleren, zoals zo vaak komt ook hier beïnvloeding na de zonde.

Er is niets tegen het gebruik van kunstlicht in onze vogelhouderijen, laat echter de kunstgreep die zomertijd genoemd wordt onbemerkt aan de vogels voorbijgaan, want ... **vogels kunnen niet klokkijken!**

verschil van inzicht

De pagina's 334 en 335 van „Onze Vogels“, augustus 1979, bevatten een artikel over de verervingsproblematiek bij kleurkanaries. Het is, en de geïnteresseerde lezer zal dat niet zijn ontgaan, een reactie op bepaalde stellingen die door Jan Kuiper in zijn boek **Pietpraat over kleurkanaries** zijn geponeerd. Het zijn nieuwe gezichtspunten die door de gevestigde orde niet direct zonder meer worden aangenomen.

Dit is volkomen begrijpelijk en dat gebeurt altijd en overal. Met ons is echter de heer Kuiper van mening

dat dit blad niet het geschikte strijdpark voor een dergelijke discussie is. In eerste instantie heeft de redactie gaarne gelegenheid gegeven aan beide partijen hun opvattingen over de betreffende materie kenbaar te maken. Nu we echter in een „welles-nietes“ stadium dreigen te geraken, lijkt het ons wenselijk om voorlopig geen reacties op reacties meer op te nemen. Het lijkt ons bovendien wenselijk, ja zelfs van groot belang, dat met name de technische commissie van de NBvV alsmede de heren gespreksleiders en docenten

zich eens de moeite getroosten om zich in de materie te verdiepen en in een breder verband trachten tot een conclusie te komen. Kuiper zal zeer beslist bereid zijn om zijn stellingen toe te lichten en te verdedigen. Primair ligt er de vraag of de phaeomelanine geslachtsgebonden of onafhankelijke vererft. Het gaat er ons echt niet om wie nu wel of niet gelijk heeft. Het gaat er wel om dat we ook met de theorie betreffende kanariekeek bij de tijd blijven. Daar hebben al onze leden recht op en daaraan wilt uw redactie gaarne meewerken.

Redactie

exotische vogels als huisdieren

JA of NEE

door R. Sterk, dierenarts

XVI. Natuurbehoud (vervolg)

5. Zeldzame vogels in dierentuinen

Het volgende is geheel ontleend aan een onderzoek van Bridgewater (1).

Al eerder is vermeld dat de gegevens van de IUCN over de zeldzaamheid van diersoorten berusten op wetenschappelijke veldwaarnemingen en derhalve vrij betrouwbaar zijn. Door de IUCN worden 340 soorten en ondersoorten als zeldzaam of bedreigd beschouwd. Van deze 340 (onder-)soorten werden er in de periode 1964-1970 62 in dierentuinen over de gehele wereld gehouden. Van deze 62 (onder-)soorten hebben er 30 één of meerdere keren in gevangenschap gebroed; slechts 24 (onder-)soorten hebben regelmatig gebroed. Dit betekent dus dat het dierentuinbestand van 32 (onder-)soorten (ruim de helft!) geheel afhankelijk is van wildvang-exemplaren.

De 24 soorten die regelmatig gebroed hebben zijn voornamelijk afkomstig uit de ordes van de Eendachtigen (Anseriformes), Hoenderachtigen (Galliformes) en – in mindere mate – de Papegaaiaachtigen (Psittaciformes); de resultaten van de kweek van deze soorten variëren van de geslaagde poging om de Né-Né of de Hawaigans (*Branta sandvicensis*) voor uitsterven te behoeden tot het dalen van het bestand Cabot-tragopanen (*Tragopan caboti*) als gevolg van gebrek aan wildvang-exemplaren; van maar 9

soorten wordt het voortbestaan van de soort niet meer bedreigd gezien de aantallen exemplaren die in gevangenschap worden gehouden en gezien de mate waarin zij zich voortplanten (er wordt niet bij vermeld in hoeverre dit het behoud van de natuurlijke populaties garandeert, wat uiteraard nog belangrijker is; R.J.S.).

Slechts van 10 soorten is het dierentuinbestand onafhankelijk van wildvang-exemplaren.

Het aantal dierentuinen dat bedreigde soorten in haar collecties houdt neemt toe; ook worden steeds meer bedreigde soorten in collecties opgenomen die zich potentieel kunnen voortplanten in gevangenschap. Desondanks is slechts een zeer klein aantal gespecialiseerde instellingen zoals de Wildfowl Trust en de Ornamental Pheasant Trust verantwoordelijk voor het overgrote merendeel van de broedresultaten in gevangenschap. Het aantal nákomelingen van zeldzame/bedreigde soorten is in verhouding tot het aantal zeldzame/bedreigde exempla-

ren dat in dierentuinen gehouden wordt zeer klein en dit blijft zee klein, ondanks het feit dat het aantal dierentuinen dat zeldzame/bedreigde soorten houdt toeneemt met andere woorden: ook dierentuinen dragen (tot nu toe) bij tot het verdwijnen van diverse zeldzame bedreigde soorten.

Bridgewater concludeert dan ook als de kweekprogramma's niet snel worden afgestemd op het doel het eigen dierentuinbestand daarmee te onderhouden, en als de dierentuinen gezamenlijk geen tijd, geld en technische hulpmiddelen daarvoor uittrekken, zij dan in hun streven om zeldzame en bedreigde soorten in stand te houden en te kweken dreigen te falen; dierentuinen die niet dan ook niet louter te streven naar het tentoonstellen van dier

Literatuur:

1. BRIDGEWATER, D.D. Status of rare and endangered birds in captivity with a general reference to mammals. *Zoologica*, 57, 119-125 1972.

abel 15: Aantal door dierentuinen in gevangenschapbroedresultaten; 1964-1970.
gehouden zeldzame en bedreigde soorten en hun

	Aantal IUCN (onder-)soorten	Aantal IUCN (onder-)soorten in dierentuinen	Broedresultaten in gevangenschap		
			zelden	frequent	totaal
Sphenisciformes (Pinguins)	1	1	—	—	—
Struthioniformes (Struisvogels)	—	—	—	—	—
Rheiformes (Nandoes)	—	—	—	—	—
Casuariiformes (Casuarissen)	—	—	—	—	—
Apterygiformes (Kiwi's)	—	—	—	—	—
Tinamiformes (Tinamoos)	2	—	—	—	—
Gaviiformes (Zeeduikers)	—	—	—	—	—
Podicipediformes (Futen)	5	—	—	—	—
Procellariiformes (Albatrossen, Stormvogels)	6	—	—	—	—
Pelecaniformes (Pelikanen, e.a.)	2	—	—	—	—
Ciconiiformes (Ooievaarachtigen)	5	2	—	1	1
Anseriformes (Eendachtigen)	13	9	1	8	9
Falconiformes (Roofvogels)	21	4	—	—	—
Galliformes (Hoenderachtigen)	32	19	1	10	11
Gruiformes (Kraanvogels, e.a.)	21	9	2	1	3
Charadriiformes (Plevieren, e.a.)	11	—	—	—	—
Columbiformes (Duiven)	16	2	—	—	—
Psittaciformes (Papegaalachtigen)	29	11	1	3	4
Cuculiformes (Koekoekachtigen)	3	—	—	—	—
Strigiformes (Uilen)	9	—	—	—	—
Caprimulgiformes (Nachtzwaluwen)	2	—	—	—	—
Apodiformes (Zwaluwen, kolibri's)	15	—	—	—	—
Coliiformes (Muisvogels)	—	—	—	—	—
Trogoniformes (Trogons)	—	—	—	—	—
Coraciiformes (Neushoornvogels, e.a.)	2	—	—	—	—
Piciformes (Toekans, baardvogels, e.a.)	9	—	—	—	—
Passeriformes	136	5	1	1	2
TOTAAL	340	62	6	24	30